

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično gonjenje
lica odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše
Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br. IT-95-9/2-S

Datum: 17. oktobar 2002.

Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM II

Sudija: sudija Florence Ndepele Mwachande Mumba, predsjedavajuća
sudija Sharon A. Williams
sudija Per-Johan Viktor Lindholm

Sekretar: g. Hans Holthuis

Datum: 17. oktobar 2002.

TUŽILAC

protiv

MILANA SIMIĆA

PRESUDA O KAZNI

Optužba:

g. Gramsci Di Fazio
g. Philip Weiner
gđa Aisling Reidy

Odbrana:

g. Slobodan Zečević
gđa Catherine Baen

SADRŽAJ

I. UVOD I HISTORIJAT POSTUPKA	1
A. UVOD	1
B. SPORAZUM O IZJAŠNJAVANJU O KRIVICI	5
C. POTVRDNO IZJAŠNJAVANJE O KRIVICI.....	8
1. Pravo koje se primjenjuje: potvrdno izjašnjavanje o krivici kao osnov za osudu	8
2. Postupak koji se odnosi na potvrdno izjašnjavanje o krivici	9
D. PRETRES ZA ODMJERAVANJE KAZNE.....	10
II. ODMJERAVANJE KAZNE.....	13
A. PRAVO KOJE SE PRIMJENJUJE	13
B. FAKTORI KOD ODMJERAVANJA KAZNE.....	14
1. Opšta razmatranja	14
(a) Mučenje kao zločin protiv čovječnosti.....	14
(b) Težina zločina	16
(c) Olakšavajuće okolnosti.....	16
(d) Opšta praksa u pogledu zatvorskih kazni na sudovima bivše Jugoslavije	18
2. Faktori koji se odnose na Milana Simića.....	20
(a) Krivično ponašanje koje je osnov za osudu	20
(b) Otežavajuće okolnosti	21
(i) Težina djela i način na koji su krivična djela počinjena	22
(ii) Funkcija Milana Simića kao predsjednika Izvršnog odbora i člana Kriznog štaba	23
(iii) Status žrtava i posljedice krivičnih djela za žrtve	25
(iv) Ponovljena i odvojena krivična djela	26
(v) Diskriminirajuća namjera.....	27
(c) Olakšavajuće okolnosti.....	28
(i) Potvrdno izjašnjavanje o krivici.....	28
(ii) Kajanje	31
(iii) Individualne prilike: zdravstveno stanje Milana Simića.....	32
(iv) Individualne prilike, uključujući dob, karakter i porodičnu situaciju	34
(v) Dobrovoljna predaja Međunarodnom sudu	35
(vi) Prethodno nekažnjavanje	36
(vii) Ponašanje u Pritvorskoj jedinici i opšti stav prema postupku.....	36
III. ODMJERAVANJE KAZNE PRETRESNOG VIJEĆA.....	38
IV. DISPOZITIV.....	41

I. UVOD I HISTORIJAT POSTUPKA

A. Uvod

1. Protiv Milana Simića, 42-godišnjeg bosanskog Srbina, tužilac Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) prvi put je podigao optužnicu u kojoj se Milan Simić, zajedno sa Blagojem Simićem, Simom Zarićem, Miroslavom Tadićem, Stevanom Todorovićem i Slobodanom Miljkovićem bio optužen za zločine koji su po navodima optužnice počinjeni 1992. godine na području Bosanskog Šamca u sjeverozapadnoj Bosni i Hercegovini. Prvobitna optužnica (dalje u tekstu: prvobitna optužnica), podignuta 21. jula 1995. godine, sadržavala je tri tačke koje se odnose na Milana Simića: naime, za premlaćivanje Muhameda Bičića optužen je za teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine¹ na osnovu člana 2 (c) (hotimično nanošenje velikih patnji) Statuta Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Statut) (tačka 24 optužnice); kršenje zakona ili običaja ratovanja sankcionisano članom 3(1)(a) Ženevskih konvencija iz 1949. godine i na osnovu člana 3 Statuta (surovo postupanje) (tačka 25 optužnice); te za zločin protiv čovječnosti iz člana 5(i) (nehumana djela) Statuta (tačka 26 optužnice).

2. Milan Simić se 14. februara 1998. godine dobrovoljno predao Međunarodnom sudu. Stupivši prvi put pred Međunarodni sud, 17. februara 1998. godine, Milan Simić je izjavio da se “ne osjeća krivim” po optužbama protiv njega iz prvobitne optužnice.

3. Prvobitna optužnica protiv Milana Simića izmijenjena je tri puta, a posljednja verzija, Četvrta izmijenjena optužnica, podignuta je 9. januara 2002. godine.² U Četvrtoj izmijenjenoj optužnici (dalje u tekstu: Optužnica), optužbe protiv Milana Simića sadržane su u sedam tačaka

¹ Ženevska konvencija o postupanju s ratnim zarobljenicima, Ženevska konvencija o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata, usvojene 12. augusta 1949. godine (dalje u tekstu: Ženevske konvencije iz 1949).

² Što se tiče optužbi protiv Milana Simića, Prva izmijenjena optužnica (25. august 1998.) sadržavala je slijedeće optužbe: tačka 1 (zločin protiv čovječnosti/progoni), tačke 4 i 9 (zločini protiv čovječnosti/neljudski postupci postupanje), tačka 5 i tačka 10 (teška povreda/namjerno nanošenje velikih patnji), tačka 6 i tačka 11 (kršenje ratnih zakona i običaja/okrutno postupanje), tačka 7 i tačka 12 (zločin protiv čovječnosti/mučenje) i tačka 8 i tačka 13 (teška povreda/mučenje ili neljudski postupci); Druga izmijenjena optužnica (11. decembar 1998.) sadržavala je iste optužbe kao i Prva izmijenjena optužnica; Treća izmijenjena optužnica (24. april 2001.) sadrži slijedeće optužbe: tačka 1 (zločin protiv čovječnosti/progoni), tačka 4 i tačka 7 (zločin protiv čovječnosti/mučenje), tačka 5 i tačka 8 (zločin protiv čovječnosti/nelumana djela), i tačka 6 i tačka 9 (kršenje zakona i običaja ratovanja/surovo postupanje).

Optužnice: progone³, kao zločin protiv čovječnosti na osnovu člana 5(h) Statuta (tačka 1), premlaćivanje i mučenje Hasana Bičića, Muhameda Bičića, Perice Mišića i Ibrahima Salkića u osnovnoj školi u Bosanskom Šamcu⁴ sredinom juna 1992. godine, koje se tereti kao mučenje, zločin protiv čovječnosti na osnovu člana 5(i) Statuta (tačka 5 Optužnice), okrutno postupanje, kršenje zakona i običaja ratovanja, sankcionisano članom 3(1)(a) Ženevskih konvencija iz 1949. i članom 3 Statuta (tačka 6); i premlaćivanje i mučenje Safeta Hadžialijagića u zgradi osnovne škole, koje se tereti kao mučenje, zločin protiv čovječnosti iz člana 5(f) Statuta (tačka 7), nečovječno postupanje, zločin protiv čovječnosti iz člana 5(i) Statuta (tačka 8), te okrutno postupanje kao kršenje zakona i običaja ratovanja sankcionisano članom 3(i)(a) Ženevskih konvencija iz 1949. i kažnjivo na osnovu člana 3 Statuta (tačka 9). Sva krivična djela za koja se Milan Simić tereti u Optužnici, po navodima Optužnice počinjena su u periodu od septembra 1991. do februara 1993. godine.⁵

4. U tačkama 4, 5 i 6 Optužnice Milan Simić se tereti da je jedne noći između 10. juna i 3. jula 1992. godine, u hodniku gimnastičke dvorane osnovne škole u Bosanskom Šamcu tukao raznim predmetima i udario nogom u polne organe Hasana Bičića, Muhameda Bičića, Pericu Misića i Ibrahima Salkića, te da je tim ljudima iznad glava pucao iz vatrenog oružja. U tačkama 7, 8 i 9 tereti se da je jedne noći u junu 1992. godine, u hodniku gimnastičke dvorane osnovne škole u Bosanskom Šamcu, Milan Simić nogom udario i tukao Safeta Hadžialijagića i stavio cijev svog pištolja u usta Safetu Hadžialijagiću. Dok ga je Milan Simić udario nogama i tukao, ostali prisutni muškarci su u više navrata Safetu Hadžialijagiću skidali pantalone i prijetili da će mu odsjeći penis. U ovim tačkama optužnice se nadalje navodi da je Milan Simić bio u društvu drugih Srba i da je ta djela izvršio u vrijeme dok je bio predsjednik Izvršnog odbora Skupštine opštine Bosanski Šamac i član Srpskog kriznog štaba.

5. Prema pravilu 65 Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik), Milan Simić je 26. marta 1998. godine privremeno pušten na slobodu do početka

³ Optužba za progon odnosi se na navodnu kampanju "etničkog čišćenja" nesrpskog stanovništva u opštinama Bosanski Šamac i Odžak koja se sastojala u diskriminirajućem ponašanju u okviru provedbe naređenja, politike, odluka i drugih propisa koji su kršili temeljna prava ne-Srba; nezakonito zatvaranje i zatočenje ne-Srba iz političkih, rasnih i vjerskih razloga, a ne u svrhu njihove zaštite i bezbjednosti; te mučenje i premlaćivanje ne-Srba.

⁴ U usmenom obraćanju Sudu na engleskom su za "osnovnu školu" korištena dva izraza: *elementary school* i *primary school*.

⁵ *Tužilac protiv Blagoja Simića, Milana Simića, Miroslava Tadića, Sime Zarića*, predmet br. IT-95-9, Četvrta izmijenjena optužnica.

suđenja.⁶ Početak suđenja je zakazan za 22. juna 1999. godine i Milanu Simiću je naloženo da se vrati u Pritvorsku jedinicu Ujedinjenih nacija (dalje u tekstu: Pritvorska jedinica) dvije sedmice prije predviđenog početka suđenja,⁷ što je on i učinio, 7. juna 1999. godine. Kada je početak suđenja odgođen iz razloga koji se tiču jednog saoptuženog,⁸ i kada su odbijene optužbe protiv njega za nepoštivanje suda,⁹ Milan Simić je podnio drugi zahtjev za privremeno puštanje na slobodu, koji je i odobren 29. maja 2000. godine.¹⁰ Dana 26. jula 2001. godine, Pretresno vijeće III naložilo je povratak Milana Simića iz Bosanskog Šamca, jer je suđenje trebalo početi 10. septembra 2001. godine.¹¹ Milanu Simiću je naloženo da se do 13. augusta 2001. godine vrati u Pritvorsku jedinicu i on je taj nalog ispunio.

6. Suđenje Milanu Simiću i njegovim saoptuženima počelo je 10. septembra 2001. godine pred Pretresnim vijećem II u sastavu: sutkinja Florence Mumba, predsjedavajući sudija, sutkinja Amarjeet Singh i sutkinja Sharon A. Williams.¹² Sudija Per-Johan Lindholm je 11. aprila 2002. godine zamijenio sutkinju Amarjeet Singh, jer sutkinja Amarjeet Singh iz zdravstvenih razloga više nije mogla zasjedati u tom predmetu.¹³

7. Milan Simić, koji je nakon događaja za koje se tereti u optužnici postao paraplegičar, ima zdravstvene probleme koji su posljedica tog stanja.¹⁴ Prije početka suđenja, 27. juna 2001. godine, Milan Simić je podnio zahtjev za smanjenje broja sati suđenja.¹⁵ Dana 26. jula 2001. godine, osim naloga za povratak Milana Simića, Pretresno vijeće III je takođe smatralo da bi drugi pregled

⁶ Odluka o privremenom puštanju optuženog na slobodu, 26. mart 1998. godine.

⁷ Nalog kojim se nalaže prisustvo optuženog, 10. maj 1999.

⁸ Početak suđenja je odgođen zbog osporavanja legalnosti hapšenja saoptuženog Stevana Todorovića. Stevan Todorović je kasnije priznao krivicu i njegov je predmet izdvojen iz predmeta *Tužilac protiv Simića i drugih*, predmet br. IT-95-9. *Vidi Tužilac protiv Stevana Todorovića*, Presuda o kazni, predmet br. IT-95-9/1-S, 31. juli 2001. (dalje u tekstu: Presuda o kazni u predmetu *Todorović*).

⁹ Postupak zbog nepoštivanja Suda pokrenut je 7. juna 1999. protiv Milana Simića i njegovog branioca u skladu s pravilom 77 Pravilnika. U usmenoj odluci od 29. marta 2000., Pretresno vijeće je utvrdilo da Milan Simić i njegov branilac nisu krivi za nepoštivanje Međunarodnog suda. *Tužilac protiv Blagoja Simića i drugih*, predmet br. IT-95-9, Presuda na optužbe za nepoštivanje Suda protiv optuženog i njegovog branioca, 30. juna 2000.

¹⁰ Odluka po zahtjevu Milana Simića za privremeno puštanje na slobodu, 29. maj 2000.

¹¹ Odluka kojom se nalaže povratak Milana Simića radi ljekarskog pregleda i okončanje privremenog puštanja na slobodu, 26. juli 2001. godine.

¹² Sudije Singh i Williams imenovani su za *ad litem* sudije u skladu sa članom 13 *ter* Statuta, na osnovu "Naloga predsjednika kojim se dvoje sudija *ad litem* dodjeljuju da sude u jednom predmetu", izdanog 7. septembra 2001. godine.

¹³ U skladu s pravilom 15 *bis* (C), svi optuženi u tom predmetu saglasili su se da se suđenje nastavi pred novoimenovanim vijećem. T. 6832-34. Sudija Lindholm imenovan je 8. aprila 2002. godine za *ad litem* sudiju.

¹⁴ Milan Simić je ranjen mecima iz vatrenog oružja u februaru 1993. godine, a povrede su prouzročile tešku i trajnu invalidnost. Izvještaj "Medicinsko vještačenje" koji su sastavili dr. Y. De Grave, dr. J.L. Liessens i dr. J. Somvile, zaveden 31. augusta 2001. godine, stranica u spisu Sekretarijata broj 9754.

vještaka Pretresnom vijeću pomogao da donese upućenu odluku o tom njegovom zahtjevu, i u tom je smislu izdalo nalog. Drugi izvještaj medicinskog vještaka zaveden je 31. augusta 2001. godine.¹⁶ Usmenom odlukom od 10. septembra 2001. godine, Pretresno vijeće je odlučilo da će vijeće zasjedati samo u prijepodnevnim satima, kako bi se izašlo ususret zdravstvenom stanju Milana Simića, te je naložilo Sekretarijatu Međunarodnog suda da ispita mogućnost nabavke odgovarajućeg kreveta koji bi optuženi mogao koristiti za vrijeme pauze.¹⁷ Takav krevet je bio dostupan za vrijeme suđenja od 22. oktobra do 9. novembra 2001. godine, te za period od 19. novembra do 30. novembra 2001. godine. Osim toga, bila je prisutna i medicinska sestra kako bi pomagala Milanu Simiću. Tokom tog perioda, Pretresno vijeće je bilo u mogućnosti zasjedati još sat i po poslije podne, nakon pauze od dva i po sata, za koje vrijeme se Milan Simić mogao odmarati na krevetu.

8. Da bi se ubrzao postupak i da bi se izašlo u susret zdravstvenom stanju Milana Simića, osigurana je satelitska video veza koja je funkcionisala od 11. februara 2002. godine pa do trenutka kada je Milan Simić priznao krivicu.¹⁸ Osim toga, uspostavljena je dvosmjerna telefonska veza između Milana Simića u Pritvorskoj jedinici i njegovog branioca u sudnici. Taj sistem je omogućio Milanu Simiću da iz Pritvorske jedinice prati suđenje i komunicira sa svojim braniocem. Na statusnoj konferenciji održanoj 1. marta 2002. godine, Pretresno vijeće se raspitalo o funkcionisanju satelitske video veze, kojom prilikom ih je branilac optuženog izvijestio da sistem funkcioniše.¹⁹ Nakon toga je Pretresno vijeće, počevši od 4. marta 2002. godine, produžilo zasjedanje za još sat vremena. Dana 26. marta 2002. godine, Pretresno vijeće je, “smatrajući potrebnim provjeriti zdravstveno stanje Milana Simića šest mjeseci nakon početka suđenja”, naložilo novi ljekarski pregled Milana Simića.²⁰ Na osnovu tog naloga, 23. maja 2002. godine, zaveden je treći nalaz medicinskog vještaka (dalje u tekstu: ljekarski nalaz od 23. maja

¹⁵ Zahtjev optuženog Milana Simića za smanjenje broja sati suđenja, 27. juni 2001. godine, zavedeno zajedno sa “Forenzičkim izvještajem” o zdravstvenom stanju Milana Simića.

¹⁶ Izvještaj “Medicinsko vještačenje” koji su sastavili dr. Y. De Grave, dr. J.L. Liessens i dr. J. Somvile, zaveden 31. augusta 2001. godine u kojem, između ostalog, stoji da Milan Simić može prisustvovati suđenju dva puta dnevno u trajanju do tri sata te da mu, ako tokom suđenja bude prekida, mora biti omogućeno da za to vrijeme bude u ležećem položaju.

¹⁷ T. 917.

¹⁸ T. 5585-86. Od 11. februara 2002. godine, u ime Milana Simića podneseno je ukupno 25 izjava o odricanju prava da bude prisutan na suđenju.

¹⁹ T. 6644-46.

²⁰ Nalog za liječnički pregled Milana Simića, 26. mart 2002.

2002. godine).²¹ U ljekarskom nalazu od 23. maja 2002. godine između ostalog se zaključuje “da sudski postupak nije prouzročio negativne posljedice niti za liječenje niti za razvoj zdravstvenog stanja” Milana Simića.²²

B. Sporazum o izjašnjavanju o krivici

9. Milan Simić i Tužilaštvo (dalje u tekstu: optužba) podnijeli su 13. maja 2002. godine povjerljivi “zajednički zahtjev za razmatranje Sporazuma o izjašnjavanju o krivici sklopljen između Milana Simića i Tužilaštva” (dalje u tekstu: Zajednički zahtjev). Detaljan činjenični osnov za navode optužbe koje je Milan Simić priznao u odnosu na njegovo sudjelovanje u incidentima za koje se tereti u optužnici nalazi se u dokumentu pod nazivom “Dodatak A” zajedničkom prijedlogu (dalje u tekstu pod zajedničkim nazivom: Sporazum o izjašnjavanju o krivici). Dana 13. maja 2002. godine, stranke su zajednički zatražile da se svi postupci koji se odnose na odmjeravanje kazne Milanu Simiću vode na zatvorenoj sjednici do završetka izvođenja dokaza optužbe u postupku protiv njegovih prijašnjih saoptuženih.²³

10. U Sporazumu o izjašnjavanju o krivici, Tužilaštvo i Milan Simić su se složili da su neke činjenice tačne i da predstavljaju činjenični osnov za potvrdno izjašnjavanje o krivici. Milan Simić je bio sporazuman s tim da se izjasni krivim po tačkama 4 i 7 optužnice, dok je Tužilaštvo bilo sporazumno s tim da zatraži dozvolu da povuče ostale optužbe protiv njega ako Pretresno vijeće prihvati potvrdno izjašnjavanje o krivici po dvije tačke optužnice. Tačke 4 i 7 optužnice terete Milana Simića za krivična djela mučenja, kao zločine protiv čovječnosti iz člana 5(f) Statuta.

11. Milan Simić i optužba saglasili su se s time da bi činjenice i navodi optužbe u paragrafima 2, 5, 6-12, 24, 25 u vezi sa tačkom 4 optužnice, te paragrafima 26 i 27 u vezi sa tačkom 7 optužnice, i paragrafima 28-30, 32-34 i 36-37 optužnice bili dokazani van razumne sumnje da optužba nastavi dokazni postupak, a te činjenice Milan Simić ne osporava.²⁴ Konkretno, Milan Simić je priznao: (a) da je 30. maja 1992. godine imenovan predsjednikom Izvršnog odbora opštine Bosanski Šamac; (b) da je stotine Muslimana i Hrvata, muškaraca i žena, bilo zatočeno u zatočeničkim centrima i logorima koji su od 16. aprila 1992. godine bili organizovani za civile u

²¹ “Izvještaj “Medicinsko vještačenje” koji su sastavili dr. Y. De Grave, dr. J.L. Liessens i dr. J. Somvile, zaveden 23. maja 2002. godine.

²² *Ibid.* str. 8.

²³ Zajednički zahtjev optužbe i odbrane za zatvorenu sjednicu u skladu sa pravilom 62 *ter* (C), podnesen 13. maja 2002. godine zajedno sa Sporazumom o izjašnjavanju o krivici.

²⁴ Sporazum o izjašnjavanju o krivici, par. 8.

Bosanskom Šamcu; (c) da je u više navrata, tokom ljetnjih mjeseci 1992. godine, naoružan i u uniformi, u pratnji drugih naoružanih Srba, odlazio u osnovnu školu u Bosanskom Šamcu koja je služila kao logor; (d) da su jednom prilikom, u periodu između 10. juna i 3. jula 1992. godine, Milan Simić i ljudi koji su bili s njim, napali, brutalno pretukli i nogama udarali četiri nesrpska, zatvorenika u osnovnoj školi - Hasana Bičića, Muhameda Bičića, Pericu Mišića i Ibrahima Salkića - po raznim dijelovima tijela, a posebno po polnim organima; tokom premlaćivanja, pucali su im iznad glava iz vatrenog oružja; (e) da su u jednom incidentu u junu 1992. godine, Milan Simić i njegovi pratioci teško pretukli Safeta Hadžialijagića; u Bosanskom Šamcu se znalo da Safet Hadžialijagić boluje od srčane bolesti; Safeta Hadžialijagića su prisilili da skinu pantalone, a jedan od ljudi koji su bili s Milanom Simićem mahao je nožem i prijetio je da će Safetu Hadžialijagiću odsjeći penis; ostali napadači su huškali i poticali čovjeka koji je mahao nožem i prijetio da će Safetu Hadžialijagiću odsjeći penis; u jednom trenutku je Safetu Hadžialijagiću u usta stavljena cijev pištolja, a Milan Simić je iznad njegove glave ispalio hicie iz vatrenog oružja, nakon čega su žrtvu oslobodili i dopustili joj da se vrati u gimnastičku dvoranu.²⁵

12. Sporazum o izjašnjavanju o krivici sadrži odredbe koje ukazuju na to da Milan Simić razumije pravnu prirodu optužbe za mučenje kao zločin protiv čovječnosti. On prihvata da bi do okončanja suđenja, optužba van razumne sumnje uspjela dokazati slijedeće elemente člana 5 Statuta: (1) u predmetno vrijeme optužnice postojao je oružani sukob; (2) postojao je rasprostranjen ili sistematski napad usmjeren protiv civilnog stanovništva; (3) ponašanje Milana Simića bilo je povezano sa tim rasprostranjenim ili sistematskim napadom usmjerenim protiv civilnog stanovništva; (4) Milan Simić je bio svjestan šireg konteksta u kojem su počinjeni njegovi postupci; (5) Milan Simić je nanio tešku duševnu odnosno fizičku bol ili patnju žrtvama navedenim u paragrafima 24 i 26 optužnice; (6) postupci Milana Simića imali su za cilj

²⁵ Sporazum o izjašnjavanju o krivici, par. 6 i 9. Tokom pretresa za odmjeravanje kazne, odbrana je izjavila da je opis događaja u vezi sa Safetom Hadžialijagićem u par. 2 podneska optužbe o odmjeravanju kazne netačan u usporedbi s optužnicom, T/2 na str. 41. Pretresno vijeće konstatuje da postoje tri verzije o tome kako su Safetu Hadžialijagiću skinute pantalone, nakon čega su slijedile prijetnje da će mu odsjeći penis: (a) "ostali Srbi, koji su bili u pratnji Milana Simića, svlačili su žrtvi pantalone i prijetili da će mu odsjeći penis" (par. 26 optužnice), (ii) "Gospodina Hadžialijagića su prisilili da skinu pantalone, a jedan od počinitelja koji je bio s optuženim mahao je nožem i prijetio da će mu odsjeći penis" (par. 9(e), Sporazum o izjašnjavanju o krivici) i (iii) "Milan Simić je žrtvi skinuo pantalone i prijetio da će mu odsjeći penis" (par. 2, Podnesak tužioca o kazni). Pretresno vijeće je konstatovalo i slijedeće nedosljednosti: u par. 24 optužnice se navodi da je Milan Simić pucao iz vatrenog oružja iznad glava četiriju žrtava, dok u par. 9(d) Sporazuma o izjašnjavanju o krivici stoji da su iznad njihovih glava ispaljeni hici. U paragrafu 25 optužnice stoji da je Milan Simić stavio cijev svog pištolja u usta Safeta Hadžialijagića. Pretresno vijeće će se kod odmjeravanja kazne osloniti na verziju oko koje su se strane dogovorile u Sporazumu o izjašnjavanju o krivici.

kažnjavanje, zastrašivanje ili ponižavanje žrtava sa namjerom diskriminacije; i (7) postupci Milana Simića počinjeni su u vrijeme kada je imao službenu funkciju i djelovao u službenom svojstvu.²⁶

13. Optužba i odbrana²⁷ su se sporazumjele da će obje Pretresnom vijeću preporučiti ukupnu kaznu od najmanje tri godine i najviše pet godina.²⁸ Objе strane su sporazumne da Milan Simić razumije da bi, u skladu sa pravilom 101 Pravilnika, mogao dobiti doživotnu zatvorsku kaznu; da mu Pretresno vijeće prilikom odmjeravanja kazne može izreći svaku kaznu koju smatra primjerenom; da Pretresno vijeće mora uzeti u obzir težinu krivičnog djela, individualne prilike osuđenog, otežavajuće i olakšavajuće okolnosti, te opštu praksu u vezi sa zatvorskim kaznama u bivšoj Jugoslaviji; te da će mu se uračunati vrijeme provedeno u pritvoru kako do početka, tako i za vrijeme suđenja.²⁹

14. Milan Simić potvrđuje da se potvrdnim izjašnjavanjem o krivici dobrovoljno odriče nekih proceduralnih prava zagantovanih Statutom.³⁰

15. Milan Simić, nadalje, potvrđuje da je Sporazum o izjašnjavanju o krivici sklopio slobodno i dobrovoljno, da mu niko nije prijetio, da mu ništa nije ponuđeno kako bi se on privolio ili prisilio da sklopi Sporazum o potvrdnom izjašnjavanju o krivici.³¹

16. U trenutku sklapanja Sporazuma o izjašnjavanju o krivici, optužba je 83. dan izvodila dokaze optužbe, s tim da je do tada bilo saslušano devetnaest svjedoka,³² uključujući četiri od pet predloženih svjedoka koji su trebali svjedočiti u vezi sa događajima koji se tiču Milana Simića, prema navodima u tačkama od 4 do 9 optužnice.

²⁶ Sporazum o izjašnjavanju o krivici, par. 6.

²⁷ Izraz "odbrana" se odnosi i na branioca Milana Simića i na Milana Simića osobno, osim ako je drugačije naznačeno.

²⁸ Sporazum o izjašnjavanju o krivici, par. 7. Ako ukupna kazna bude unutar raspona o kojem su se strane sporazumjele, nijedna strana neće se žaliti na presudu o kazni Pretresnog vijeća. Sporazum o izjašnjavanju o krivici, par. 10 (c).

²⁹ Sporazum o izjašnjavanju o krivici, par. 10.

³⁰ Ta prava uključuju prava da se negativno izjasni o krivici; prava da pripremi i na tom javnom suđenju iznese odbranu od optužbi; prava da mu se sudi bez nepotrebnog odgađanja; prava da mu se sudi u njegovoj prisutnosti i da se na suđenju brani lično ili da ga u odbrani zastupa advokat po vlastitom izboru; prava da na suđenju ispita, ili da se u njegovo ime ispituju svjedoci koji ga terete, kao i da se svjedoci odbrane dovedu i ispituju na suđenju pod istim uslovima kao i svjedoci koji ga terete; prava da ne bude primoran svjedočiti protiv sebe ni priznati krivicu; prava da na suđenju svjedoči ili da se brani šutnjom; sva žalbena prava, uključujući, ali se ne ograničavajući na pravo žalbe na oglas o krivici, na sva pretpretresna ili pretresna sudska rješenja ili na bilo koje pitanje u vezi sa kaznom, ako mu bude izrečena kazna unutar raspona o kojem su se strane sporazumjele. *Vidi* Sporazum o izjašnjavanju o krivici, par. 11.

³¹ Sporazum o izjašnjavanju o krivici, par. 13.

C. Potvrдно izjašnjavanje o krivici

1. Pravo koje se primjenjuje: potvrđno izjašnjavanje o krivici kao osnov za osudu

17. U Statutu Međunarodnog suda ne postoji nijedna odredba koja bi konkretno govorila o potvrđnom izjašnjavanju o krivici. Član 20, paragraf 3 Statuta utvrđuje:

Pretno vijeće će pročitati optužnicu, uvjeriti se da se poštuju prava optuženog, potvrditi da optuženi razumije optužnicu i uputiti optuženog da se izjasni o krivici. Pretno vijeće će zatim utvrditi datum početka suđenja.

18. Relevantne odredbe iz Pravilnika koje se odnose na potvrđno izjašnjavanje o krivici i Sporazum o izjašnjavanju o krivici, naime pravilo 62 *bis* i pravilo 62 *ter* utvrđuju:

Pravilo 62 *bis* Potvrđno izjašnjavanje o krivici

Ako se optuženi izjasni da je kriv u skladu s pravilom 62(vi), ili zatraži da se njegova izjava o krivici izmijeni u potvrđnu, te ako se pretno vijeće uvjeri:

- (i) da je potvrđna izjava o krivici data dobrovoljno;
- (ii) da je potvrđna izjava o krivici data upućeno;
- (iii) da potvrđna izjava o krivici nije dvosmislena; i
- (iv) da postoje dovoljne činjenične osnove za postojanje krivičnog djela i učestvovanje optuženog u istom, bilo na osnovu nezavisnih indicija ili toga što ne postoji nikakvo bitno neslaganje između strana u pogledu predmetnih činjenica,

pretno vijeće može proglasiti optuženog krivim i uputiti sekretara da odredi datum za pretno pred izricanje kazne.

Pravilo 62 *ter* Postupak za Sporazum o izjašnjavanju o krivici

- (A) Tužilac i odbrana mogu se sporazumjeti da će, nakon što se optuženi potvrđno izjasni o krivici po optužnici ili po jednoj ili više tačaka optužnice, tužilac pred Pretnim vijećem postupiti na sljedeći način ili načine:
 - (i) zatražiti da se optužnica shodno tome izmijeni;
 - (ii) iznijeti stav da je primjerena neka konkretna kazna ili raspon kazne;

³² Do okončanja izvođenja dokaza optužbe, 3. septembra 2002. godine, u predmetu *Tužilac protiv Blagoja Simića i drugih*, saslušano je 35 svjedoka.

- (iii) ne usprotiviti se zahtjevu optuženog za izricanje konkretne kazne ili raspona kazni.
- (B) Pretresno vijeće ne obavezuje nijedan od Sporazuma navedenih u stavu (A).
- (C) Ako strane postignu Sporazum o izjašnjavanju o krivici, Pretresno vijeće će zatražiti da se taj Sporazum objavi na otvorenoj sjednici ili, ako mu je podastrt valjani razlog, na zatvorenoj sjednici, u trenutku kada se optuženi potvrdno izjasni o krivici u skladu sa pravilom 62(vi) ili kad zatraži da svoje izjašnjavanje promijeni u potvrdno.

2. Postupak koji se odnosi na potvrdno izjašnjavanje o krivici

19. Pretres u skladu sa pravilom 62 *bis* održan je 15. maja 2002. godine. Na pretresu je Pretresno vijeće odlučilo da se postupak odvija na zatvorenoj sjednici, pošto se uvjerilo da za to postoji valjani razlog, kako nalaže pravilo 62 *ter* (c) Pravilnika.³³ Svrha pretresa bila je da se Pretresno vijeće uvjeri u uslove iz pravila 62 *bis*, kako bi utvrdilo da li može proglasiti Milana Simića krivim.

20. U skladu sa pravilom 62 *bis*, Pretresno vijeće je potvrdilo da Milanu Simiću niko nije prijetio niti ga na bilo koji način prisiljavao da sklopi Sporazum o izjašnjavanju o krivici, te da se on dobrovoljno izjasnio krivim; da razumije optužnicu koja je protiv njega podignuta; da su mu objašnjeni uslovi Sporazuma o izjašnjavanju o krivici i da je o njima raspravio sa svojim braniocem; da ih optuženi razumije i da razumije posljedice svog izjašnjavanja o krivici. Potvrdio je i da razumije da o vrsti i trajanju kazne na kraju odlučuje Pretresno vijeće bez obzira na prijedloge iz Sporazuma o izjašnjavanju o krivici.³⁴

21. Uvjerivši se da pojedinosti činjenica u Sporazumu o izjašnjavanju o krivici predstavljaju dovoljan činjenični osnov da se Milan Simić proglasi krivim na osnovu obje tačke optužnice, i razmotrivši okolnosti u vezi sa njegovim izjašnjavanjem o krivici, Pretresno vijeće je utvrdilo da su ispunjeni uslovi iz pravila 62 *bis*. U skladu s tim, Vijeće je proglasilo optuženoga krivim po tačkama 4 i 7 optužnice.³⁵ Osim toga, Pretresno vijeće je dopustilo optužbi da povuče preostale optužbe protiv Milana Simića i izdalo nalog da optužba podnese potvrdu u tom smislu.³⁶

³³ T. 8009-10.

³⁴ T. 8011-12.

³⁵ T. 8012.

³⁶ T. 8013.

22. Dana 16. maja 2002. godine, optužba je formalno podnijela pismenu obavijest o povlačenju svih preostalih optužbi protiv Milana Simića.³⁷

23. U skladu sa pravilom 82 Pravilnika, Pretresno vijeće je 28. maja 2002.³⁸ izdvojilo Milana Simića iz predmeta *Tužilac protiv Blagoja Simića i drugih*, pa je predmet protiv Milana Simića dobio novi broj, tj. IT-95-9/2.

D. Pretres za odmjeravanje kazne

24. Tokom priprema za pretres za odmjeravanje kazne, odbrana Milana Simića je 27. juna 2002. godine podnijela zahtjev kojim traži prihvaćanje dvije izjave Perice Mišića³⁹ u skladu sa pravilom 92 *bis* Pravilnika, ili alternativno, da se osigura *viva voce* svjedočenje tog svjedoka na pretresu za odmjeravanje kazne.⁴⁰

25. Optužba se protivila i jednom i drugom zahtjevu s obrazloženjem da (a) odbrana ne smije pozivati svjedoke da svjedoče o bilo kojem aspektu činjenica oko kojih je postignut dogovor i koje su osnov za potvrdno izjašnjavanje o krivici; i (b) izjave tog svjedoka ne mogu se uvrstiti u spis u skladu prema pravilu 92 *bis*.⁴¹ Optužba je tvrdila da su “izjave Perice Mišića u direktnoj vezi sa ponašanjem Milana Simića i njegovim krivičnim djelom mučenja koje je počinio nad svjedokom”, te da “izjave takođe uključuju dokaze o djelima ljudi koji su bili sa Milanom Simićem prilikom počinjenja krivičnih djela mučenja za koja je optuženi priznao krivim 15. maja 2002. godine”.⁴²

26. Pretresno vijeće je 9. jula 2002. godine odbilo zahtjev,⁴³ smatrajući da bi “u postupku izricanja kazne bilo pogrešno dozvoliti izvođenje dokaza koji na bilo koji način dovode u pitanje činjenice o kojima je postignut dogovor i da ne bi trebalo prihvatiti izjave svjedoka ili svjedočenje

³⁷ Formalna obavijest optužbe o povlačenju svih tačaka optužnice (osim tačaka 4 i 7) protiv Milana Simića u predmetu *Tužilac protiv Blagoja Simića, Milana Simića, Miroslava Tadića i Sime Zarića*, u skladu sa nalogom Pretresnog vijeća od 15. maja 2002. godine, zavedena 16. maja 2002. godine.

³⁸ T. 8419.

³⁹ Perica Mišić, jedna od imenovanih žrtava iz tačke 4, bio je na prvobitnom spisku svjedoka optužbe. Optužba ga nije pozvala da svjedoči.

⁴⁰ Zahtjev Milana Simića, u skladu sa pravilom 92 *bis*, da se prihvate pismene izjave Perice Mišića koje je Tužilaštvo dobilo i koje su uzete u skladu sa pravilom 66 i, uslovno, podnesak da se osigura *viva voce* svjedočenje Perice Mišića, podneseni povjerljivo 27. juna 2002. godine.

⁴¹ Odgovor tužioca na podnesak odbrane od 27. juna 2002. godine u vezi sa svjedočenjem svjedoka u svrhu pretresa za odmjeravanje kazne, podnesen povjerljivo 3. jula 2002. godine (dalje u tekstu: Odgovor).

⁴² Odgovor, par. 7.

⁴³ Odluka o uvrštavanju svjedočenja u dokaze, 9. juli 2002. (dalje u tekstu: Odluka o uvrštavanju).

koji se odnose na činjenice o kojima je postignut dogovor i na ona krivična djela o kojima se optuženi potvrdno izjasnio o krivici.”⁴⁴

27. Optužba je 15. jula 2002. godine podnijela svoj povjerljivi “Podnesak tužioca o kazni Milanu Simiću” (dalje u tekstu: Podnesak optužbe o kazni), kao što je tražilo Pretresno vijeće.⁴⁵ Odbrana je istog dana podnijela svoj “Podnesak odbrane o kazni” (dalje u tekstu: Podnesak odbrane o kazni), takođe povjerljivo.⁴⁶ U Podnesku odbrane o kazni, odbrana navodi da će pozvati dva svjedoka da svjedoče *viva voce* na pretresu za odmjeravanje kazne. Na pretresu za odmjeravanje kazne, odbrana je obavijestila Pretresno vijeće da neće pozivati svjedoke; umjesto toga će dostaviti iskaz jednog predloženog svjedoka putem ovjerene izjave date pod zakletvom,⁴⁷ a ovjerenu izjavu drugog svjedoka će povući, pošto je optužba na tu izjavu uložila prigovor.⁴⁸

28. Pretres za odmjeravanje kazne Milanu Simiću održan je 22. jula 2002. godine. Na pretresu za odmjeravanje kazne, Pretresno vijeće je ukinulo povjerljivost svih podnesaka koji se odnose na taj pretres, uključujući transkript sjednice na kojoj se optuženi potvrdno izjasnio o krivici, osim samog teksta Sporazuma o potvrdnom izjašnjanju o krivici.⁴⁹

29. Milan Simić je na početku iznošenja argumentacije odbrane dao izjavu u kojoj je izrazio “iskreno žaljenje i kajanje” za ono što je učinio svojim “sugrađanima i prijateljima u osnovnoj školi.”⁵⁰ Iskoristio je priliku da se svima njima “javno izvini.”⁵¹

30. Tokom pretresa za odmjeravanje kazne, strane su šire argumentirale tvrdnje iz svojih podnesaka u vezi s otežavajućim i olakšavajućim okolnostima. Optužba je tražila da Pretresno

⁴⁴ Odluka o uvrštavanju, str. 3.

⁴⁵ Pismo stranama u postupku, 26. juna 2002. godine (raspored za podneske o kazni i pretres).

⁴⁶ Odbrana je svom podnesku o kazni priložila brojne dodatke, uključujući: “Forenzički izvještaj o zdravstvenom stanju optuženog Milana Simića” (Dodatak A); “Izvještaj o Milanu Simiću koji je sastavio upravnik Pritvorske jedinice UN-a, Tim McFadden” (dalje u tekstu: dokazni predmet B); izvještaj Ambasade Bosne i Hercegovine u kojem stoji da Milan Simić nije “krivično kažnjavan” (Dodatak C); Potvrda SDS-a -Šamac u kojoj stoji da Milan Simić nije bio član SDS-a do 13. februara 1993. godine (dokazni predmet D); izjave pod zakletvom osmorice svjedoka koji svjedoče o karakteru (dokazni predmeti E-L); izvještaji o Milanu Simiću iz Stanice javne bezbjednosti u Bosanskom Šamcu za period kada je bio na privremenoj slobodi (dokazni predmeti M-W); i dokumenti koji se tiču radnji Milana Simića za vrijeme dok je bio predsjednik Izvršnog odbora Srpske opštine Bosanski Šamac (dokazni predmeti Y1-11).

⁴⁷ D43/2 i D43/2ter.

⁴⁸ Transkript predmeta br. IT-95-9/2 (dalje u tekstu T/2) str. 1.

⁴⁹ T/2.1.

⁵⁰ T/2.34.

⁵¹ T/2.35.

vijeće izrekne kaznu od pet godina, a odbrana je tražila da Pretresno vijeće izrekne kaznu od tri godine. Pretresno vijeće je najavilo da će svoju presudu donijeti kasnije.

II. ODMJERAVANJE KAZNE

A. Pravo koje se primjenjuje

31. Odredbe Statuta i Pravilnika koje se odnose na odmjeravanje kazne su sljedeće:

Član 24

Krivične sankcije

1. Krivične sankcije koje izriče pretresno vijeće ograničene su na kaznu zatvora. Prilikom određivanja kazne zatvora pretresno vijeće imaće u vidu opštu praksu izricanja zatvorskih kazni na sudovima bivše Jugoslavije.
2. Prilikom izricanja kazni, pretresna vijeća uzimaju u obzir faktore poput težine krivičnog djela i individualnih prilika osuđenika.
3. Uz kaznu zatvora, pretresna vijeća mogu naložiti povrat eventualne imovine i imovinske koristi stečene kriminalnim postupanjem, uključujući i sredstvima prisile, pravim vlasnicima.

Pravilo 100

Postupak za odmjeravanje kazne prilikom potvrdnog izjašnjavanja o krivici

- (A) Ako pretresno vijeće optuženog proglasi krivim nakon potvrdnog izjašnjavanja o krivici, tužilac i odbrana mogu podastrijeti sve relevantne informacije koje mogu pomoći pretresnom vijeću prilikom odmjeravanja odgovarajuće kazne.
- (B) Presuda se izriče javno i u prisustvu osuđenog, osim ako pravilom 102(B) nije predviđeno drugačije.

Pravilo 101

Kazne

- (A) Osoba proglašena krivom može biti osuđena na kaznu zatvora, uključujući i doživotnu kaznu zatvora.
- (B) Prilikom određivanja kazne pretresno vijeće uzima u obzir faktore spomenute u članu 24(2) Statuta, kao i faktore kao što su:
 - (i) sve otežavajuće okolnosti;
 - (ii) sve olakšavajuće okolnosti, uključujući i značajnu saradnju osuđenog s tužiocem prije ili poslije izricanja presude;
 - (iii) opšta praksa izricanja zatvorskih kazni na sudovima bivše Jugoslavije;
 - (iv) koliko je osuđeni izdržao od bilo koje kazne koju je sud bilo koje države izrekao za isto djelo, kao što je spomenuto u članu 10(3) Statuta.

- (C) Osuđenom će se uračunati eventualno vrijeme koje je proveo u pritvoru čekajući na predaju Međunarodnom sudu ili čekajući na suđenje ili žalbeni postupak.

B. Faktori kod odmjeravanja kazne

1. Opšta razmatranja

32. Faktori koje treba uzeti u obzir kod odmjeravanja kazne za optuženog pojedinca navedeni su u članu 24 Statuta i u pravilu 101 (b) Pravidnika. Oni uključuju težinu zločina, sve otežavajuće i olakšavajuće okolnosti, kao i opštu praksu u vezi sa zatvorskim kaznama u bivšoj Jugoslaviji.

33. Pretresno vijeće vodi računa o sudskoj praksi Međunarodnog suda koja zagovara odvratanje i odmazdu kao glavne faktore kod odmjeravanja kazne.⁵² Pod tim Pretresno vijeće podrazumijeva, kao prvo, da izrečena kazna mora biti proporcionalna težini zločina i stepenu odgovornosti počinioca, i kao drugo, ta kazna mora biti takva da služi kao sredstvo odvratanja od činjenja sličnih zločina onih koji bi to eventualno planirali, te da u konačnici doprinese poštovanju vladavine prava i širenju saznanja o zlu koje je nanijeto žrtvama. Ova dva opšta faktora odmjeravanja kazne predstavljaju okvir prema kojem će se odrediti kazna Milanu Simiću.

(a) Mučenje kao zločin protiv čovječnosti

34. Milan Simić je osuđen po dvije tačke optužnice za mučenje kao zločin protiv čovječnosti. Zločin mučenja je posebno gnjusnan zločin i krši međunarodno priznato ljudsko pravo. To pravo je temelj ljudskog dostojanstva i poštovanja vladavine prava. Međunarodni sud je mučenje definisao kao namjerno nanošenje, činjenjem ili nečinjenjem, teške boli ili patnje, fizičke ili psihičke, sa ciljem pribavljanja informacija ili priznanja, ili sa ciljem kažnjavanja, zastrašivanja ili vršenja pritiska na žrtvu ili treću osobu, ili radi diskriminacije žrtve ili treće osobe po bilo kojem osnovu.⁵³ Pravo nepodvrgavanja mučenju priznato je u običajnom međunarodnom pravu i pravu

⁵² Presuda o kazni u predmetu *Todorović*, par. 28-29; *Tužilac protiv Krnojelca*, predmet br. IT-97-25-T, Presuda, 12. mart 2002. (dalje u tekstu: Presuda u predmetu *Krnojelac*), par. 508; *Tužilac protiv Kunaraca*, predmet br. IT-96-23 i IT-96-23/1-T, Presuda, 22. februar 2001. (dalje u tekstu: Prvostepena presuda u predmetu *Kunarac*), par. 838; *Tužilac protiv Delalića i drugih*, predmet br. IT-96-21-A, Presuda, 20. februar 2001. (dalje u tekstu: Presuda po žalbi u predmetu *Čelebići*), par. 806; *Tužilac protiv Ante Furundžije*, predmet br. IT-95-17/1-T, Presuda, 10. decembar 1998. (dalje u tekstu: Prvostepena presuda u predmetu *Furundžija*), par. 288; *Tužilac protiv Duška Tadića*, predmet br. IT-94-1-Tbis-R117, Presuda o kazni, 11. novembar 1999. (dalje u tekstu: Presuda o kazni u predmetu *Tadić* (1999.)), par. 9.

⁵³ *Tužilac protiv Kunaraca i drugih*, predmet br. IT-96-23 i IT-96-23/1-A, presuda, 12. juni 2002. (dalje u tekstu: Presuda po žalbi u predmetu *Kunarac*), par. 142.

međunarodnih konvencija kao norma *jus cogens*. Mučenje se ne smije tolerisati. Ono je apsolutni napad na osobno ljudsko dostojanstvo, sigurnost i psihičku stabilnost žrtava. Kao što je naglašeno u predmetu *Krnojelac*, mučenje "predstavlja jedan od najtežih napada na psihički i fizički integritet osobe. Mučenje se razlikuje od ostalih oblika zlostavljanja po svrsi i težini napada na žrtvu."⁵⁴ Jedino veoma teška krivična djela, koja dosežu određeni prag težine ili okrutnosti, mogu se smatrati krivičnim djelima mučenja. Međutim, u sudskoj praksi Međunarodnog suda nije određen objektivni ili apsolutni stepen boli koji treba postojati da bi se neko djelo moglo okarakterisati kao mučenje, pa se mora određivati od slučaja do slučaja, uzimajući u obzir sve konkretne okolnosti dotičnog predmeta.⁵⁵ Premda krivično djelo mučenja mora biti počinjeno radi jednog od zabranjenih ciljeva navedenih u definiciji, djelo ne treba biti počinjeno "isključivo" radi nekog od zabranjenih ciljeva.⁵⁶

35. Nadalje, da bi se mučenje moglo okvalifikovati kao zločin protiv čovječnosti, traži se dokaz o postojanju sljedećih elemenata: da postoje "objektivne veze u geografskom i vremenskom smislu između djela optuženih i oružanog sukoba";⁵⁷ da su djela optuženog u vezi sa rasprostranjenim ili sistematskim napadom usmjerenim protiv civilnog stanovništva.⁵⁸ Osim toga, optuženi je morao znati da su njegova djela dio tog napada, ili je u najmanju ruku prihvatio rizik da njegova djela budu dijelom tog napada. Žalbeno vijeće je prihvatilo da to nužno ne podrazumijeva znanje o pojedinostima napada.⁵⁹ Kada se tereti kao zločin protiv čovječnosti, krivično djelo mučenja koje je počinio optuženi predstavlja jedan element krivičnog ponašanja širih razmjera, a uslov je i to da je optuženi postupao imajući saznanje da su njegova djela dio tog opšteg konteksta.

36. U Sporazumu o izjašnjavanju o krivici, Milan Simić priznaje da je žrtvama navedenim u tačkama 4 i 7 optužnice nanio tešku bol i patnju fizičke i psihičke prirode. Zabranjeni cilj - prema onom što stoji u Sporazumu o izjašnjavanju o krivici - jeste kažnjavanje, zastrašivanje ili

⁵⁴ Prvostepena presuda u predmetu *Krnojelac*, par. 180.

⁵⁵ Presuda po žalbi u predmetu *Kunarac*, par. 149-50; Prvostepena presuda u predmetu *Krnojelac*; par. 182.

⁵⁶ Presuda po žalbi u predmetu *Kunarac*, par. 153; Prvostepena presuda u predmetu *Krnojelac*, par. 184.

⁵⁷ Presuda po žalbi u predmetu *Kunarac*, par. 83.

⁵⁸ *Vidi* Presudu po žalbi u predmetu *Kunarac*, par. 85-100.

⁵⁹ Presuda po žalbi u predmetu *Kunarac*, par. 102.

ponižavanje žrtava sa diskriminirajućom namjerom.⁶⁰ Milan Simić je, nadalje, prihvatio da drugi pravni elementi mučenja predstavljaju zločin protiv čovječnosti.

(b) Težina zločina

37. Član 24(2) Statuta zahtijeva da kod odmjeravanja odgovarajuće kazne pretresno vijeće mora uzeti u obzir težinu krivičnog djela. Pretresna vijeća ovog Međunarodnog suda konzistentno smatraju težinu zločina najvažnijim faktorom kod odmjeravanja kazne.⁶¹ Žalbeno vijeće je taj stav ponovilo i u predmetu *Čelebići*, zaključivši da je “težina krivičnog djela najvažnija stvar koju treba imati u vidu kod utvrđivanja adekvatnosti kazne.”⁶² Žalbeno vijeće je potvrdilo sljedeću tvrdnju Pretresnog vijeća u predmetu *Kupreškić*:

Kazne koje valja izreći moraju odražavati inherentnu težinu kriminalnog ponašanja optuženih. Utvrđivanje težine zločina zahtijeva razmatranje osobitih okolnosti predmeta, kao i oblika i stepena učestvovanja optuženih u zločinu.⁶³

38. Da bi se odredila težina krivičnog djela koje je počinio Milan Simić, te s obzirom na činjenicu da se njegova osuda zasniva na njegovom priznavanju krivice, Pretresno vijeće mora uzeti u obzir detalje krivičnog ponašanja koji su temelj za osudu, te sve eventualne otežavajuće okolnosti. To je učinjeno u nastavku teksta ove presude.

39. U odnosu na otežavajuće okolnosti, Žalbeno vijeće u predmetu *Čelebići* smatra da “samo stvari koje su protiv optuženog dokazane van razumne sumnje mogu biti osnov za izricanje kazne optuženom ili biti uzete u obzir radi otežavanja te kazne.”⁶⁴

(c) Olakšavajuće okolnosti

40. Pravilo 101(b)(ii) Pravilnika predviđa da Pretresno vijeće, kod odmjeravanja kazne, uzima u obzir “sve olakšavajuće okolnosti, uključujući i značajnu saradnju osuđenog s tužiocem prije ili

⁶⁰ Pretresno vijeće konstatuje da, iako ne postoji jasna sudska praksa o tome da li cilj “ponižavanja” treba smatrati jednim od zabranjenih ciljeva mučenja, ono nije jedini cilj koji je Milan Simić priznao. *Vidi* presudu u predmetu *Krnjelac*, par. 185-86; *Tužilac protiv Kvočke i drugih*, predmet br. IT-98-30/1-T, Presuda, 2. novembar 2001. (dalje u tekstu: Prvostepena presuda u predmetu *Kvočka*), par. 141, 152, 157; Prvostepena presuda u predmetu *Furundžija*, par. 162. U skladu sa stajalištem Žalbenog vijeća u predmetu *Kunarac*, Pretresno vijeće drži da je, ako je nekim postupanjem postignut neki od zabranjenih ciljeva, sasvim nevažno to što se tim postupanjem htio postići i neki cilj koji nije naveden u definiciji. *Vidi* Presudu po žalbi u predmetu *Kunarac*, par. 155.

⁶¹ *Tužilac protiv Delalića i drugih*, predmet br. IT-96-21-T, Presuda, 16. novembar 1998. (dalje u tekstu: Prvostepena presuda u predmetu *Čelebići*), par. 1225; *Tužilac protiv Kupreškića i drugih*, predmet br. IT-95-16-T, Presuda, 14. januar 2000. (dalje u tekstu: Prvostepena presuda u predmetu *Kupreškić*), par. 852.

⁶² Presuda po žalbi u predmetu *Čelebići*, par. 731.

⁶³ *Ibid.* (citat iz Prvostepene presude u predmetu *Kupreškić*, par. 852).

poslije izricanja presude.” Olakšavajuće okolnosti je potrebno utvrditi samo ocjenjivanjem vjerovatnoće, a ne van razumne sumnje.⁶⁵

41. Pretresno vijeće ima diskreciono pravo da razmotri svaku okolnost za koju smatra da je olakšavajuće prirode.⁶⁶ Olakšavajuće okolnosti se razlikuju u svakom pojedinom predmetu. U prethodnim predmetima, pretresna vijeća ovog Međunarodnog suda smatrala su sljedeće okolnosti olakšavajućim: dobrovoljnu predaju, potvrdno izjašnjavanje o krivici, saradnju s tužiocem, mladost, izražavanje kajanja, dobar karakter i činjenicu da okrivljeni ranije nije kažnjavao za krivična djela, porodične prilike, postupke pomaganja žrtvama, smanjenu uračunljivost i prinudu.⁶⁷

42. Okolnost koju Pretresno vijeće posebno treba razmotriti kod ublažavanja kazne u skladu sa pravilom 101 (b)(ii) jeste “značajna saradnja osuđenog s tužiocem prije ili poslije izricanja presude”. U predmetu *Blaškić*, Pretresno vijeće je utvrdilo uslove prema kojima se saradnja optuženog s tužiocem smatra olakšavajućim faktorom:

⁶⁴ *Ibid*, par. 763.

⁶⁵ *Tužilac protiv Sikirice i drugih*, predmet br. IT-95-8-S, Presuda o kazni, 13. novembar 2001. (dalje u tekstu: Presuda o kazni u predmetu *Sikirica*), par. 110 (pozivanje na Prvostepenu presudu u predmetu *Kunarac*, par. 847).

⁶⁶ *Tužilac protiv Radislava Krstića*, predmet br. IT-98-33-T, Presuda (dalje u tekstu: Prvostepena presuda u predmetu *Krstić*), par. 713.

⁶⁷ Dobrovoljna predaja: Prvostepena presuda u predmetu *Kupreškić*, par. 853, 860, 863; *Tužilac protiv Kupreškića i drugih*, predmet br. IT-95-16-A, Presuda po žalbi, 23. oktobar 2001. (dalje u tekstu: Presuda po žalbi u predmetu *Kupreškić*), par. 430, Prvostepena presuda u predmetu *Kunarac*, par. 868. Priznavanje krivice: Presuda po žalbi u predmetu *Kupreškić*, par. 464; *Tužilac protiv Gorana Jelisića*, predmet br. IT-95-10-A, Presuda (dalje u tekstu: Presuda po žalbi u predmetu *Jelisić*), par. 122; Presuda o kazni u predmetu *Sikirica*, par. 148-151, 192-93, 228. Presuda o kazni u predmetu *Todorović*, par. 75-82. *Tužilac protiv Dražena Erdemovića*, predmet br. IT-96-22-Tbis, Presuda o kazni, 5. mart 1998. (dalje u tekstu: Presuda o kazni u predmetu *Erdemović* (1998.)), par. 16(ii). Saradnja sa Tužilaštvom: Presuda u predmetu *Kunarac*, par. 868; Presuda po žalbi u predmetu *Kupreškić*, par. 463. Presuda o kazni u predmetu *Todorović*, par. 83-88. Presuda o kazni u predmetu *Tadić* (1999.), par. 21-22. *Tužilac protiv Zlatka Aleksovskog*, predmet br. IT-95-14/1-T, Presuda, 25. juni 1999. (dalje u tekstu: Prvostepena presuda u predmetu *Aleksovski*), par. 238; Presuda o kazni u predmetu *Erdemović* (1998.), par. 16(iv). Mladost: Presuda po žalbi u predmetu *Jelisić*, par. 129, 131; Prvostepena presuda u predmetu *Furundžija*, par. 284; *Tužilac protiv Tihomira Blaškića*, predmet br. IT-95-14-T, Presuda, 3. mart 2000. (dalje u tekstu: Presuda u predmetu *Blaškić*), par. 778; Presuda o kazni u predmetu *Erdemović* (1998.), par. 16(i). Kajanje: Presuda o kazni u predmetu *Sikirica*, par. 152, 194, 230. Presuda o kazni u predmetu *Todorović*, par. 89-92; Presuda o kazni u predmetu *Erdemović* (1998.), par. 16(iii). Karakter: Presuda u predmetu *Krnjelac*, par. 519; Prvostepena presuda u predmetu *Kupreškić*, par. 478. Presuda po žalbi u predmetu *Kupreškić*, par. 459. Prvostepena presuda u predmetu *Aleksovski*, par. 236; Presuda o kazni u predmetu *Erdemović* (1998.), par. 16(i). Porodične prilike: Presuda po žalbi u predmetu *Kunarac*, par. 362 i 408; Presuda o kazni u predmetu *Tadić* (1999), par. 26; Presuda o kazni u predmetu *Erdemović* (1998.), par. 16(i). Pomaganje žrtvama: Presuda u predmetu *Krnjelac*, par. 518; Presuda o kazni u predmetu *Sikirica*, par. 195 i 229. Prvostepena presuda u predmetu *Kupreškić*, par. 860. Smanjena uračunljivost: Presuda po žalbi u predmetu *Čelebići*, par. 590, 841. Prinuda: Presuda o kazni u predmetu *Erdemović* (1998.), par. 17.

Saradnja sa Tužilaštvom je jedina okolnost izričito predviđena Pravilnikom. Ona samim tim stječe posebnu važnost. Da li je opravdano umanjiti kaznu po tom osnovu utvrđuje se zavisno od ozbiljnosti i obima saradnje. Saradnja optuženog ocjenjuje se, dakle, na osnovu količine i kvalitete informacija koje je dao. Osim toga, Vijeće ističe spontanost i bezuslovnost saradnje, koja se mora pružiti a da se ne traži ništa zauzvrat. Ukoliko pružena saradnja zadovoljava gornje uslove, Pretresno vijeće uvažava je kao "značajnu olakšavajuću okolnost".⁶⁸

43. Pretresno vijeće u predmetu *Todorović* prihvatilo je takav stav i konstantovalo da odluka o tome da li je saradnja optuženog značajna "ovisi o obimu i kvaliteti informacija koje on pruži."⁶⁹

(d) Opšta praksa u pogledu zatvorskih kazni na sudovima bivše Jugoslavije

44. Član 24(1) Statuta i pravilo 101 (B)(iii) Pravilnika zahtijevaju da Pretresno vijeće, kod odmjeravanja kazne, uzme u obzir opštu praksu u pogledu izricanja kazni zatvora na sudovima bivše Jugoslavije. Žalbeno vijeće je te odredbe protumačilo na sljedeći način:

Dosada se već ustalila praksa da, iako Pretresno vijeće treba da u pogledu zatvorskih kazni "ima u vidu" i treba da "uzima u obzir" tu opštu praksu u sudovima bivše Jugoslavije, to "ne obavezuje Pretresno vijeće da postupa prema toj praksi; to Pretresno vijeće obavezuje samo na to da tu praksu uzima u obzir." ... U donošenju odluke o primjerenosti kazni za osuđeno lice, pretresna vijeća nisu *vezana* praksom sudova u bivšoj Jugoslaviji.⁷⁰

45. Član 34 Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (dalje u tekstu: Krivični zakon SFRJ), koji je bio na snazi kad su počinjena krivična djela, između ostalih kazni predviđa i zatvorsku kaznu.⁷¹

46. Premda u Krivičnom zakonu SFRJ ne postoji odredba koja se izričito odnosi na krivična djela protiv čovječnosti,⁷² član 142 ("Ratni zločini protiv civilnog stanovništva") zabranjuje krivično ponašanje koje odgovara krivičnom djelu za koje je osuđen Milan Simić, a to je mučenje. Taj član predviđa da "ko kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme rata, oružanog sukoba ili okupacije naredi da se prema civilnom stanovništvu vrše ... mučenja, nečovječna postupanja ... nanošenje velikih patnji ili povreda tjelesnog integriteta ili zdravlja...", kazniće se zatvorom od najmanje pet godina ili smrtnom kaznom.

⁶⁸ Presuda u predmetu *Blaškić*, par. 785.

⁶⁹ Presuda o kazni u predmetu *Todorović*, par. 86.

⁷⁰ Presuda po žalbi u predmetu *Čelebići*, par. 813 i 816 (sadržani citati ispušteni).

⁷¹ Član 34 (Vrste kazni): Počiniocima krivičnih djela mogu se izreći sljedeće kazne: (1) smrtna kazna; (2) zatvorska kazna; (3) novčana kazna; (4) konfiskacija imovine.

⁷² Glava 16 Krivičnog zakona SFRJ, u kojoj se nalazi član 142, nosi naslov "Zločini protiv čovječnosti i Međunarodno pravo".

47. Član 38 utvrđuje visinu zatvorske kazne koja se može izreći na osnovu Krivičnog zakona SFRJ. On predviđa da se za krivična djela za koja se može izreći kazna od petnaest godina, može izreći i kazna od dvadeset godina ako je krivično djelo počinjeno pod iznimno otežavajućim okolnostima i ako je izazvalo izuzetno teške posljedice. Osim toga, za krivična djela za koja je zapriječena smrtna kazna, sud umjesto smrtne kazne može izreći maksimalnu kaznu od 20 godina zatvora.

48. Prema tome, na osnovu odredbi koje su bile na snazi u bivšoj Jugoslaviji u vrijeme kada je Milan Simić počinio krivična djela za koja se osuđuje, krivično djelo mučenja pretpostavljalo je kaznu zatvora od 5 do 20 godina.

49. Član 41 Krivičnog zakona SFRJ utvrđuje “opšta pravila za odmjeravanje kazne” i kaže, u jednom dijelu, sljedeće:

Sud će učiniocu krivičnog djela odmjeriti kaznu u granicama koje su zakonom propisane za to djelo, imajući u vidu svrhu kažnjavanja i uzimajući u obzir sve okolnosti koje utiču da kazna bude manja ili veća (olakšavajuće i otežavajuće okolnosti), a naročito: stepen krivične odgovornosti, pobude iz kojih je djelo učinjeno, jačinu ugrožavanja ili povrede zaštićenog dobra, okolnosti pod kojima je djelo učinjeno, raniji život učinioca, njegove lične prilike i njegovo držanje poslije učinjenog krivičnog djela, kao i druge okolnosti koje se odnose na ličnost učinioca.

50. Pored toga, odbrana je na pretresu za odmjeravanje kazne Pretresnom vijeću skrenula pažnju na član 42 (“Smanjenje kazne”).⁷³

51. Pretresno vijeće uzima na znanje argumente strana u postupku koje se odnose na relevantnost i sadržaj opšte prakse u pogledu zatvorskih kazni u bivšoj Jugoslaviji, a koji su sadržani u njihovim podnescima i izneseni na pretresu za odmjeravanje kazne. Shodno praksi Međunarodnog suda, Pretresno vijeće će kod odmjeravanja kazne uzeti u obzir praksu odmjeravanja kazni na sudovima bivše Jugoslavije, premda ga ta praksa ne obavezuje.⁷⁴

⁷³ T/2.37-38. Član 42 kaže: Sud može učiniocu odmjeriti kaznu ispod granice propisane zakonom ili primijeniti blažu vrstu kazne: (1) kad zakon predviđa da se učinilac može blaže kazniti; (2) kad utvrdi da postoje osobito olakšavajuće okolnosti koje ukazuju da se i sa ublaženom kaznom može postići svrha kažnjavanja. U članu 43 djelomično stoji: Kad postoje uslovi za ublažavanje kazne iz člana 42 ovog zakona, sud će ublažiti kaznu u ovim slučajevima: (1) ako je za krivično djelo kao najmanja mjera kazne propisan zatvor u trajanju od tri ili više godina, kazna se može ublažiti do jedne godine zatvora.

⁷⁴ *Tužilac protiv Duška Tadića*, predmet br. IT-94-1-T, Presuda o kazni, 14. juli 1997., par. 20; Presuda po žalbi u predmetu *Čelebići*, par. 813 i 820; Presuda po žalbi u predmetu *Kupreškić*, par. 418 i Presuda po žalbi u predmetu *Kunarac*, par. 349.

2. Faktori koji se odnose na Milana Simića

52. Milan Simić se potvrdno izjasnio o krivici po dvije tačke optužnice koje ga terete za mučenje kao zločin protiv čovječnosti iz člana 5(f) Statuta. Pretresno vijeće napominje da Sporazum o izjašnjavanju o krivici upućuje na dokaze iznesene na glavnom pretresu u predmetu protiv Milana Simića i njegovih bivših saoptuženih, do trenutka kada je Milan Simić sklopio Sporazum o izjašnjavanju o krivici. Na sličan način su se i optužba i odbrana u svojim podnescima o odmjeravanju kazne pozvale na dokaze iznesene na suđenju. Pretresno vijeće je u skladu s tim, kada je to bilo potrebno, uzelo u obzir takve relevantne dokaze.

(a) Krivično ponašanje koje je osnov za osudu

53. Milan Simić je bio član srpskog Kriznog štaba, a u vrijeme počinjenja zločina za koje se tereti vršio je dužnost predsjednika Izvršnog odbora Skupštine opštine Bosanski Šamac. Milan Simić je priznao da je jedne noći između 10. juna i 3. jula 1992. godine, zajedno sa nekoliko drugih muškaraca, raznim predmetima tukao Hasana Bičića, Muhameda Bičića, Pericu Mišića i Ibrahima Salkića. Milan Simić je žrtve udario po polnim organima, a pri tome se iznad njihovih glava pucalo iz vatrenog oružja.⁷⁵

54. Milan Simić je, takođe, priznao da je jedne noći, negdje u junu 1992. godine, zajedno sa nekoliko drugih muškaraca, u više navrata i koristeći razne predmete, isprebijao Safeta Hadžialijagića. Safetu Hadžialijagiću je u usta stavljena cijev pištolja. Dok su ga tukli, Safetu Hadžialijagiću su naredili da skine pantalone i jedan od muškaraca koji su bili s Milanom Simićem mahao je nožem i prijetio da će mu odsjeći penis. Dok su ga tukli, Milan Simić je pucao iz vatrenog oružja iznad glave žrtve.⁷⁶

55. Pretresno vijeće smatra da su direktno i namjerno učestvovanje Milana Simića u počinjenju krivičnih djela, kao i njegovo prisustvo kada su se ostali pridružili napadu na te žrtve, okolnosti koje se moraju uzeti u obzir kod odmjeravanja kazne.

56. U Sporazumu o izjašnjavanju o krivici, Milan Simić je izjavio da je sporazuman s tim da se potvrdno izjasni o krivici po tačkama 4 i 7 optužnice, po kojima se tereti za mučenje kao zločin protiv čovječnosti, kažnjiv na osnovu člana 5(f) Statuta Međunarodnog suda. Žalbeno vijeće u

⁷⁵ *Vidi supra*, par. 11.

⁷⁶ *Ibid.*

predmetu *Tadić* bavilo se pitanjem da li zločin protiv čovječnosti, u principu, zahtijeva veću kaznu nego teška povreda Ženevskih konvencija iz 1949. godine, ili kršenje zakona ili običaja ratovanja, s obzirom na to da je zločin protiv čovječnosti uvijek počinjen u sklopu rasprostranjenog ili sistematskog napada usmjerenog protiv civilnog stanovništva. Žalbeno vijeće smatra da zločini protiv čovječnosti, u principu, ne moraju biti kažnjivi većom kaznom od one za ratne zločine:

Žalbeno vijeće je uzelo u obzir argumente strana i pravne izvore na koje se pozivaju, uključujući i prethodne presude pretresnih vijeća i Žalbenog vijeća Međunarodnog suda. Razmotrivši sve aspekte, Žalbeno vijeće je zauzelo stav da u pravu nema razlike u težini između zločina protiv čovječnosti i ratnog zločina. Žalbeno vijeće ne nalazi temelja takvom razlikovanju ni u Statutu ni u Pravilniku Međunarodnog suda, kad se ovi tumače u skladu sa međunarodnim običajnim pravom. Za oba djela mogu se izreći iste kazne, pri čemu se težina u svakom pojedinom slučaju određuje prema okolnostima tog slučaja. Sličan stav izražen je i u Statutu Međunarodnog krivičnog suda, pri čemu član 8(1) Statuta, po mišljenju Žalbenog vijeća, ne unosi nikakvu razliku (...)⁷⁷

(b) Otežavajuće okolnosti

57. U skladu sa pravilom 101(B)(i) Pravilnika, Pretresno vijeće sada prelazi na analiziranje otežavajućih okolnosti u vezi sa zločinima za koje je Milan Simić osuđen.

58. Optužba izjavljuje da Pretresno vijeće treba da uzme u obzir sljedeće otežavajuće okolnosti: (a) težinu zločina; (b) funkciju Milana Simića kao predsjednika Izvršnog odbora i člana Kriznog štaba; (c) način na koji je krivično djelo počinjeno; (d) posljedice koje je krivično djelo imalo na žrtve; (e) ponovljena i odvojena krivična djela; (f) predumišljaj; i (g) diskriminirajuću namjeru.

59. Odbrana tvrdi da u ovom predmetu nema otežavajućih okolnosti.

⁷⁷ *Tužilac protiv Tadića*, Presuda o žalbi na kaznu, predmet br. IT-94-1-Abis, 26. januar 2000. (dalje u tekstu: Presuda o žalbi na kaznu u predmetu *Tadić*), par. 69. *Vidi*, takođe, *Tužilac protiv Erdemovića*, predmet br. IT-96-22-A, Presuda, 7. oktobar 1997. (dalje u tekstu: Presuda po žalbi u predmetu *Erdemović*); *Tužilac protiv Furundžije*, predmet br. IT-95-17/1-A, Presuda po žalbi, 21. juli 2000. (dalje u tekstu: Presuda po žalbi u predmetu *Furundžija*), par. 243 i 247; Presuda u predmetu *Krnjelac*, par. 511-512. U predmetu *Rutanganda*, Pretresno vijeće I Međunarodnog krivičnog suda za Ruandu (dalje u tekstu: MKSR) podržalo je to stanovište odlučivši: "Premda se u većini nacionalnih sistema skala kazni određuje na osnovu težine krivičnog djela, Vijeće konstatuje, da Statut ne rangira razne zločine u nadležnosti Međunarodnog suda, pa stoga ni kazne koje treba izreći. Teoretski, kazne su iste za svako od triju krivičnih djela, dakle maksimalna kazna je doživotni zatvor." *Tužilac protiv Georgea Rutagande*, predmet br. ICTR-96-3-T, Presuda i kazna, 6. decembar 1999. (dalje u tekstu: Prvostepena presuda u predmetu *Rutanganda*), par. 472.

(i) Težina djela i način na koji su krivična djela počinjena

60. Optužba tvrdi da zločin mučenja nosi “posebnu stigmu” zbog namjernog oblika nečovječnog postupanja koje predstavlja, kao i zbog težine boli i patnje koju nanosi.⁷⁸ Na pretresu za odmjeravanje kazne, odbrana opisuje djela mučenja koja je nad pet žrtava počinio Milan Simić kao djela koja se nalaze “pri dnu ljestvice kazni”, budući da djela mučenja za koja je osuđen Milan Simić nisu bila praćena drugim krivičnim djelima, poput silovanja ili ubistva.⁷⁹

61. Optužba kao otežavajuće okolnosti navodi “lično učestvovanje” Milana Simića, “značajno trajanje” incidenata i činjenicu da je mučenje “uključivalo direktno nanošenje boli, udarce i prijetnju povrede polnih organa žrtve”.⁸⁰ Odbrana tvrdi da su žrtve mučenja Milana Simića u drugim situacijama bile podvrgnute batinanju mnogo duže, i to u formi “rituala”, te da bi Pretresno vijeće moralo uzeti u obzir komparativno kraće vrijeme trajanja djela mučenja koje je počinio Milan Simić.⁸¹

62. U pogledu direktnog nanošenja boli, Pretresno vijeće smatra da su “teška bol i patnja” sastavni dio mučenja, pa je stoga dovoljno razmatrati ih prilikom ocjenjivanja težine krivičnog djela.⁸² Pretresno vijeće je u Presudi o kazni u predmetu *Todorović* utvrdilo da se neki element krivičnog djela, u konkretnom slučaju diskriminirajuća namjera kao element progona, ne smije smatrati i otežavajućom okolnošću u postupku određivanja kazne za tačku optužnice koja tereti za progon. Ovo Pretresno vijeće se slaže sa tim stavom, pa stoga direktno nanošenje boli žrtvama ne smatra dodatnom otežavajućom okolnošću. Pretresno vijeće nadalje smatra da su incidenti u kojima je učestvovao Milan Simić, jedini predmet ove Presude o kazni, te da su to bili izuzetno ozbiljni incidenti, bez obzira na to koliko su tačno trajali.

63. U odnosu na tačku 4, Sporazum o izjašnjavanju o krivici detaljno govori o “instrumentima” kojima su žrtve bile pretučene: žrtve su pretučene šakama, nogom stolice, palicom ili šipkom, kundakom puške, a udarani su i nogom po raznim dijelovima tijela, a posebno po polnim organima. U Sporazumu dalje stoji da su žrtve prisiljavane da stoje raširenih ruku, te da

⁷⁸ Podnesak optužbe o kazni, par. 34.

⁷⁹ T/2. 40.

⁸⁰ Podnesak optužbe o kazni, par. 44.

⁸¹ Podnesak odbrane o kazni, par. 22.

⁸² “Budući da je namjera diskriminacije jedan od osnovnih elemenata zločina progona, taj aspekt Todorovićevog krivičnog ponašanja je već obuhvaćen razmatranjem samog djela. Prema tome, ne treba ga tretirati posebno kao otežavajuću okolnost”, Presuda o kazni u predmetu *Todorović*, par. 57.

su im naredili da rašire noge, kako bi ih mogli snažno udariti u polne organe.⁸³ Safet Hadžialijagić, žrtva mučenja za koje se tereti u tački 7, osim što je bio grubo pretučen, bio je suočen i s prijetnjama da će mu odsjeći penis. U usta mu je gurnuta cijev pištolja. Žrtve iz obje tačke optužnice morale su trpjeti da im se iznad glave puca iz vatrenog oružja. Nema nikakve sumnje da su postupci koji su uključivali konkretne krivične radnje mučenja za koja je osuđen Milan Simić bili barbarski i šokantni. Premda zlostavljanje žrtvi od strane Milana Simića nije trajalo duže vremensko razdoblje, način i metode koje su pritom korištene čine ga gnjusnim. Seksualna, nasilna i ponižavajuća priroda tih djela stoga se smatra otežavajućom okolnošću, pošto je sasvim sigurno kod žrtava izazvala povećanu psihičku patnju i osjećaj poniženja. Pored toga, krivična djela u kojima je učestvovao Milan Simić moraju se promatrati u kontekstu užasnih uslova koji su u to vrijeme vladali u osnovnoj školi, te nečovječnog postupanja kojem su zatvorenici bili izloženi u tom logoru. Dobrovoljno učestvovanje Milana Simića u zlostavljanju nekih zatvorenika te je uslove učinilo još gorima.⁸⁴ Događaji u osnovnoj školi predstavljaju grozan primjer antimuslimanskog i antihrvatskog ponašanja koje je kulminiralo radnjama koje ponavljanjem razaraju duh. U sklopu rasprave koja slijedi o službenom položaju Milana Simića, govori se i o njegovom ličnom učestvovanju kao otežavajućoj okolnosti.

(ii) Funkcija Milana Simića kao predsjednika Izvršnog odbora i člana Kriznog štaba

64. Optužba tvrdi da funkcija Milana Simića, kao predsjednika Izvršnog odbora i člana Kriznog štaba u Bosanskom Šamcu, “jedna od najviših civilnih funkcija u novoj srpskoj upravi”,⁸⁵ predstavlja otežavajuću okolnost. Njegovo učestvovanje u događajima “predstavljalo je dodatno ohrabrenje njegovim podređenima da čine slična djela.”⁸⁶

65. Odbrana se u svom podnesku o kazni osvrće na funkciju Milana Simića kao na olakšavajuću okolnost. Odbrana tvrdi da je Milan Simić obavljao svoju dužnost na “dobrobit svih građana Bosanskog Šamca, bez obzira na njihovu etničku pripadnost”, te iznosi dokaze u vidu dokumenata o njegovim postupcima na toj funkciji u kojima nije bilo diskriminacije.⁸⁷ Pretresno vijeće se u nastavku osvrće na pitanje nediskriminirajućih postupaka ili namjera Milana Simića i

⁸³ Sporazum o izjašnjanju o krivici, par. 9(d).

⁸⁴ *Vidi* Sporazum o izjašnjanju o krivici, par. 6 (II) i (III) u kojem Milan Simić priznaje da je njegovo ponašanje bio dio ukupnih postupaka premlaćivanja i drugog rasprostranjenog ili sistematskog zlostavljanja muslimanskog i hrvatskog stanovništva Bosanskog Šamca u to vrijeme.

⁸⁵ Podnesak optužbe o kazni, par. 42.

⁸⁶ Podnesak optužbe o kazni, par. 43.

⁸⁷ Podnesak o kazni, par. 44.

konstatuje da se tvrdnje odbrane o funkciji Milana Simića ne osvrću direktno na argumente koje je iznijela optužba.

66. Pretresna vijeća i Žalbeno vijeće ovog Međunarodnog suda, kao i MKSR-a, smatrala su visoki položaj optuženog otežavajućom okolnošću.⁸⁸ Žalbeno vijeće u predmetu *Aleksovski* zaključilo je da je “odgovornost nadređenoga, upravnika zatvora, njegova krivična djela učinila znatno težim”. Žalbeno vijeće je, nadalje, utvrdilo da je zbog funkcije nadređenog koju je optuženi obnašao njegova uloga bila da spriječi ili kazni kriminalno ponašanje, a sasvim sigurno ne da u njemu i sam učestvuje. Žalbeno vijeće je, takođe, zaključilo da je učestvovanje komandanta u počinjenju krivičnih djela “davalo dodatni poticaj njegovim podređenima da počine takva djela”, te da su to faktori zbog kojih je trebalo izreći dužu kaznu.⁸⁹ Nedavno je Žalbeno vijeće u predmetu *Kupreškić* potvrdilo da “Pretresno vijeće posjeduje diskreciono pravo da zaključi kako je ta direktna odgovornost, po članu 7(1) Statuta, otežana položajem vlasti koji počinilac posjeduje.”⁹⁰

67. Dok su takve osobe često bivale optužene na osnovu doktrine odgovornosti nadređenog u skladu sa članom 7(3) Statuta, Milan Simić je, zbog svog direktnog učestvovanja, optužen na osnovu člana 7(1) Statuta. Ovo Pretresno vijeće smatra da je, mada nije optužen kao nadređeni *per se*, njegov položaj vlasti uprkos tome relevantan, kao otežavajuća okolnost, budući da je Milan Simić očitio odlazio u zgradu osnovne škole u svom službenom svojstvu. Hasan Bičić je posvjedočio da su za vrijeme tih događaja Milana Simića ljudi iz njegove pratnje oslovljavali kao “predsjednika”, a Ibrahim Salkić je posvjedočio da se Milan Simić predstavljao kao “srpski ministar”.⁹¹ S obzirom na njegovu funkciju, učestvovanje Milana Simića u mučenju zatvorenika koje je predmet tačaka 4 i 7 optužnice sigurno je kod ljudi koji su u to vrijeme bili s njim u zgradi osnovne škole stvarao utisak da je takvo ponašanje dopušteno, ili čak i poželjno.

⁸⁸ Vidi npr. Presudu u predmetu *Krstić*, par. 708-709; Prvostepena presuda u predmetu *Kupreškić*, par. 862; *Tužilac protiv Jeana Kambande*, predmet br. MKSR-97-23-S, Presuda, 4. septembar 1998., par. 44; Presuda u predmetu *Rutaganda*, par. 470.

⁸⁹ *Tužilac protiv Aleksovskog*, predmet br. IT-95-14/1-A, Presuda, 24. mart 2000., par. 183.

⁹⁰ Presuda po žalbi u predmetu *Kupreškić*, par. 451. Vidi, takođe, Presudu po žalbi u predmetu *Čelebići*, par. 745 u kojoj se upućuje na predmet *Aleksovski*.

⁹¹ T. 2729-33 i 3356.

(iii) Status žrtava i posljedice krivičnih djela za žrtve

68. Optužba tvrdi da Pretresno vijeće kod ocjenjivanja težine zločina treba uzeti u obzir status žrtava u vrijeme kad su krivična djela počinjena. Optužba posebno navodi kao relevantno sljedeće: civilni status žrtava; činjenicu, da su se žrtve već dva mjeseca nalazile u zatočeništvu; činjenicu, da je Milan Simić ponaosob izabrao žrtve; činjenicu da su žrtve prethodno već bile podvrgavane premlaćivanju, zlostavljanju i drugim nehumanim djelima, uključujući prisilu da posmatraju kako tuku druge zatočenike i, barem u jednom slučaju, kako ih lišavaju života; uslove u kojima su žrtve bile zatočene, uključujući nedostatak medicinske njege i hrane; nepostojanje pravne zaštite za žrtve, odnosno nepostojanje pravnih sredstava koje bi žrtvama bile na raspolaganju u vrijeme zatočenja.⁹²

69. Optužba tvrdi da je “epizoda mučenja nesporno pridonijela” fizičkoj boli i izazvala probleme nespavanja zbog noćnih mora od kojih je jedna žrtva patila dvije godine nakon što je bila puštena iz pritvora.⁹³ Premda optužba prihvaća činjenicu da su žrtve mučenja za koje se tereti po dvije tačke optužnice tokom zatočenja bile podvrgnute i “mučenju od strane raznih drugih mučitelja”, tvrdi da su djela Milana Simića “pridonijela tim posljedicama” odnosno fizičkim i psihičkim simptomima i patnji nakon puštanja iz pritvora.⁹⁴

70. Pretresno vijeće odbija tvrdnju optužbe da civilni status žrtava treba smatrati otežavajućom okolnošću. Civilni karakter žrtava je jedan od osnovnih elemenata zločina protiv čovječnosti i uzima se u obzir već pri razmatranju krivičnog djela.⁹⁵ Pretresno vijeće drži da nema sumnje da su žrtve Milana Simića bile u položaju inferiornosti i iznimne ranjivosti, budući da su bile u pritvoru i pod kontrolom vlasti Bosanskog Šamca.⁹⁶ svi su oni bili u zatočeništvu već nekoliko mjeseci,⁹⁷ i tokom tog perioda su već pretrpjeli više brutalnih premlaćivanja od strane drugih osoba,⁹⁸ bili su nezaštićeni i nisu imali mogućnost da se brane. Osim toga, Milan Simić je žrtve lično poznao i birao. Kao što je utvrđeno u Sporazumu o izjašnjavanju o krivici, u Bosanskom Šamcu se znalo da

⁹² Podnesak optužbe o kazni, par. 38.

⁹³ Podnesak optužbe o kazni, par. 66.

⁹⁴ Podnesak optužbe o kazni, par. 67.

⁹⁵ Presuda o kazni u predmetu *Todorović*, par. 57.

⁹⁶ Presuda po žalbi u predmetu *Kunarac*, par. 352. Žalbeno vijeće je odlučilo da se u kontekstu silovanja, ranjivost može smatrati i elementom krivičnog djela i dokazom o njegovoj težini, pa se kao takva može uzeti u obzir prilikom odmjeravanja kazne.

⁹⁷ Sporazum o izjašnjavanju o krivici, par. 9(a).

⁹⁸ Izneseni su dokazi da je zbog posljedica prethodnih batinanja svjedok morao biti iznesen iz gimnastičke sale osnovne škole u hodnik kad ga je Milan Simić prozvao. T. 6130-31.

je Safet Hadžialijagić, žrtva imenovana u tački 7, srčani bolesnik.⁹⁹ Vijeće se uvjerilo da ga njegovi srčani problemi čine ranjivom žrtvom i da je Milan Simić, kad je tukao žrtvu, to namjerno koristio namjerno joj nanoseći tešku bol ili patnju ili prijeteći da će to učiniti.

(iv) Ponovljena i odvojena krivična djela

71. Optužba tvrdi da tačke 4 i 7 optužnice predstavljaju dva odvojena krivična djela mučenja i da, u skladu sa pravilom 87 (C) Pravilnika, Pretresno vijeće mora izreći kaznu i za jednu i za drugu tačku.¹⁰⁰

72. Optužba nadalje tvrdi da činjenica da su postojale dvije odvojene epizode ukazuje na to da su one unaprijed smišljene i planirane i da “očito izabiranje konkretnih žrtava” dodatno potvrđuje tu činjenicu. Optužba tvrdi da je Milan Simić odlazio u osnovnu školu isključivo sa ciljem da počini ta krivična djela.¹⁰¹

73. Odbrana se na to pitanje osvrće u svom podnesku o kazni, tvrdeći da su ta dva incidenta dio iste kriminalne epizode, budući da su se oba incidenta desila iste noći, premda odbrana ne osporava da je Milan Simić odgovoran, i da je priznao krivicu, za dva odvojena krivična djela.¹⁰² Što se tiče mentalnog stanja Milana Simića u vrijeme počinjenja zločina, odbrana tvrdi da je bio pod uticajem alkohola i u posebnom emotivnom stanju zbog smrti svog najboljeg prijatelja, te da te okolnosti opovrgavaju tvrdnju da su ti zločini počinjeni sa predumišljajem.¹⁰³ Optužba je na pretresu za odmjerenje kazne tvrdila da te okolnosti ne mogu biti olakšavajuće.¹⁰⁴

74. Pretresno vijeće smatra da dobrovoljno pijanstvo nije olakšavajuća okolnost kod krivičnih djela koja je počinio Milan Simić. Osim toga, premda Pretresno vijeće uzima u obzir tugu koju je Milan Simić osjećao zbog smrti svog prijatelja, treba naglasiti da ta smrt nije bila ni u kakvoj vezi sa žrtvama njegovog mučenja. Pretresno vijeće najoštrije osuđuje čin osvećivanja ili odmazde u ovom slučaju isključivo po etničkom osnovu. Činjenica da je smrt njegovog prijatelja djelimično mogla poslužiti kao motiv Milanu Simiću da počini krivična djela, sigurno ne znači da je ona olakšavajuća okolnost i može se čak smatrati otežavajućom okolnošću. Pretresno vijeće smatra da

⁹⁹ Sporazum o izjašnjanju o krivici, par. 9(d).

¹⁰⁰ Podnesak optužbe o kazni, par. 45 i T/2. 13-22.

¹⁰¹ Podnesak optužbe o kazni, par. 47.

¹⁰² Podnesak odbrane o kazni, par. 21. Vidi, takođe, T/2. 43-44.

¹⁰³ T/2. 45-46.

¹⁰⁴ T/2. 25-28.

su ta krivična djela počinjena sa predumišljajem i da Milan Simić nije imao ni jedan drugi razlog da bude u zgradi osnovne škole, te da je posebno izabirao žrtve koje je poznao.

75. Pretresno vijeće smatra da nema osnova da se podrži tvrdnja odbrane da su se incidenti za koje se tereti u tačkama 4 i 7 optužnice desili iste noći. U optužnici se tvrdi, i oko toga je u Sporazumu o izjašnjavanju o krivici postignuta saglasnost, da su se događaji iz tačaka 4 i 7 optužnice desili između 10. juna i 3. jula 1992. godine, dok se za događaje iz tačke 7 optužnice tvrdi da su se desili u junu 1992. godine.¹⁰⁵ Pretresno vijeće smatra da se radi o dva odvojena incidenta mučenja za koja je Milan Simić optužen i koja je priznao, kao što se tvrdi u tačkama 4 i 7 optužnice. Treba naglasiti temeljnu važnost činjenice da je Milan Simić učestvovao u dva različita i odvojena događaja. U skladu s tim, Pretresno vijeće će izreći kaznu za svako od tih krivičnih djela.

(v) Diskriminirajuća namjera

76. Kako bi se “na odgovarajući način u presudi uvažili elementi odmazde i odvratanja”, tvrdi optužba, treba uzeti u obzir činjenicu da je Milan Simić, kao visoki funkcioner, žrtve izabrao zato što nisu bili Srbi.¹⁰⁶

77. Milan Simić je priznao da je krivična djela za koja je osuđen, počinio sa diskriminirajućom namjerom, namjerno za premlaćivanje birajući žrtve koje su bili Muslimani ili Hrvati, i želeći ih kazniti, zastrašiti i poniziti.¹⁰⁷ U predmetu *Kunarac*, Žalbeno vijeće je potvrdilo svoj stav iz presude po žalbi u predmetu *Tadić*, naime da diskriminirajuća namjera “predstavlja neophodno konstitutivno obilježje samo za krivična djela za koja se to izričito zahtijeva, odnosno različite vrste progona na koje se odnosi član 5 Statuta”.¹⁰⁸ Žalbeno vijeće je u predmetu *Kunarac* utvrdilo da Pretresno vijeće nije pogriješilo kada je diskriminirajuću namjeru smatralo otežavajućom okolnošću za druga krivična djela iz člana 5.¹⁰⁹ Prema tome, kod odmjeravanja kazne Milanu Simiću, diskriminirajuću namjeru kod počinjenja određenih krivičnih djela za koja Milan Simić priznaje krivicu, Pretresno vijeće smatra otežavajućom okolnošću.

¹⁰⁵ Sporazum o izjašnjavanju o krivici, par. 9(d) i (e).

¹⁰⁶ Podnesak optužbe o kazni, par. 48-49.

¹⁰⁷ Sporazum o izjašnjavanju o krivici, par. 6.

¹⁰⁸ Presuda po žalbi u predmetu *Kunarac*, par. 357 (navod iz predmeta *Tužilac protiv Duška Tadića*, predmet br. IT-94-1-A, Presuda, 15. jula 1999. (dalje u tekstu: Presuda po žalbi u predmetu *Tadić*) par. 305).

¹⁰⁹ *Ibid.*

(c) Olakšavajuće okolnosti

78. Kao što propisuje pravilo 101 (B)(ii) Pravilnika, Pretresno vijeće sada prelazi na analizu “svih olakšavajućih okolnosti, uključujući i značajnu saradnju osuđenog s tužiocem prije ili poslije izricanja presude.”

79. Odbrana tvrdi da Pretresno vijeće treba uzeti u obzir sljedeće olakšavajuće faktore: (a) potvrdno izjašnjanje o krivici; (b) kajanje; (c) zdravstveno stanje Milana Simića; (d) lične prilike, uključujući životnu dob, karakter i porodičnu situaciju; (e) dobrovoljnu predaju Međunarodnom sudu; (f) prethodno nekažnjavanje; i (g) vladanje u Pritvorskoj jedinici i opšti odnos prema sudskom postupku.

80. Optužba ne izjavljuje da postoje olakšavajuće okolnosti koje treba uzeti u obzir, tvrdi da neke olakšavajuće okolnosti koje je Međunarodni sud ranije uzimao u obzir u ovom predmetu ne postoje. O tome će biti riječi u nastavku teksta, u zaključku razmatranja olakšavajućih okolnosti.

(i) Potvrdno izjašnjanje o krivici

81. Odbrana tvrdi da potvrdno izjašnjanje o krivici Milana Simića, za koje kaže da je došlo “usred postupka iznošenja dokaza optužbe”, treba smatrati olakšavajućom okolnošću. Odbrana nadalje tvrdi da su pregovori o Sporazumu o izjašnjanju o krivici započeli u maju 2001. godine, dakle prije početka suđenja.¹¹⁰ Pored toga, odbrana tvrdi da je potvrdno izjašnjanje o krivici prilog vraćanju dostojanstva i odštete žrtvama zločina Milana Simića.¹¹¹ I na kraju, odbrana tvrdi da se zahvaljujući potvrdnom izjašnjanju o krivici štede resursi Međunarodnog suda, što takođe treba uzeti u obzir kod odmjeravanja kazne.¹¹²

82. Optužba tvrdi da činjenica da je Milan Simić priznao krivicu u “ovoj fazi postupka i u okolnostima u kojima se on odvija” znači da potvrdno izjašnjanje o krivici “nema gotovo nikakvu, ili uopšte nikakvu težinu”.¹¹³ Optužba, takođe, tvrdi da je Milan Simić sklopio Sporazum o izjašnjanju o krivici tek “nakon predočavanja svih raspoloživih dokaza.”¹¹⁴ Optužba tvrdi da

¹¹⁰ T/2.56.

¹¹¹ T/2.48.

¹¹² Podnesak odbrane o kazni, par. 47-48.

¹¹³ Podnesak optužbe o kazni, par. 52.

¹¹⁴ Podnesak optužbe o kazni, par. 57. Na pretresu za odmjeravanje kazne, optužba je nadalje tvrdila da potvrdno izjašnjanje o krivici ne predstavlja “nikakvu javnu korist”, budući da su svi raspoloživi dokazi po tačkama 4 i 7 optužnice već bili izneseni do trenutka kad se Milan Simić potvrdno izjasnio o krivici. T/2.30.

je potvrdno izjašnjavanje o krivici već uzeto u obzir kad je optužba pristala na raspon kazne od 3 do 5 godina, po dvije tačke optužnice za mučenje kao zločine protiv čovječnosti.¹¹⁵

83. Princip da se potvrdno izjašnjavanje o krivici treba smatrati olakšavajućom okolnošću prihvaćen je u nekoliko predmeta pred Međunarodnim sudom. U predmetu *Erdemović*, Pretresno vijeće je odluku optuženog da se potvrdno izjasni o krivici smatralo olakšavajućom okolnošću kod odmjeravanja kazne, te je odlučilo da “priznanje krivice pokazuje iskrenost i za Međunarodni sud je važno da ohrabri ljude da dođu pred Sud, bez obzira na to jesu li već optuženi ili nepoznati počinioci.”¹¹⁶ Osim toga, potvrdno izjašnjavanje o krivici direktno doprinosi osnovnoj misiji Međunarodnog suda da utvrđuje istinu u vezi sa zločinima u svojoj nadležnosti. Ovo Pretresno vijeće smatra, da priznavanje krivice od strane optuženog i prihvaćanje činjenica koje iznose žrtve i svjedoci, predstavljaju jedinstveno i neosporno sredstvo utvrđivanja činjenica, što u velikoj mjeri doprinosi uspostavljanju mira i pomirenju na ratom pogođenim područjima.¹¹⁷

84. Praksa Međunarodnog suda pokazuje da bi potvrdno izjašnjavanje o krivici u principu trebalo dovesti do skraćivanja kazne koju bi osuđena osoba inače dobila. Smatra se da priznavanje krivice značajno doprinosi radu Međunarodnog suda, budući da se na taj način izbjegavaju potencijalno dugotrajna suđenja.¹¹⁸ Općenito, međutim, potvrdno izjašnjavanje o krivici ima goreopisanu javnu korist samo ukoliko se dogodi prije početka suđenja optuženom.¹¹⁹ Ta javna korist uključuje uštedu resursa potrebnih za istragu, honorare za branioce i troškove suđenja općenito. Premda to nije uvijek slučaj, potvrdno izjašnjavanje o krivici u nekim situacijama neke žrtve i svjedoke može osloboditi stresa oko svjedočenja.¹²⁰ Pretresno vijeće u predmetu *Todorović* smanjilo je težinu koju će pripisati priznavanju krivice zbog toga što je optuženi to učinio 26 mjeseci nakon svog prvog pojavljivanja pred Međunarodnim sudom. Međutim Pretresno vijeće je ipak uzelo u obzir “značajan doprinos koji je potvrdno izjašnjavanje o krivici imalo za efikasnost rada Međunarodnog suda i njegovo utvrđivanje istine”.¹²¹

¹¹⁵ T/2. 29-30.

¹¹⁶ Presuda o kazni u predmetu *Erdemović* (1998), par. 16(ii).

¹¹⁷ *Vidi* Presudu o kazni u predmetu *Sikirica*, par. 149; Presuda o kazni u predmetu *Todorović*, par. 81.

¹¹⁸ Presuda o kazni u predmetu *Todorović*, par. 80, u kojem se iznosi izdvojeno i suprotno mišljenje sudije Cassesea u Presudi po žalbi u predmetu *Erdemović*, par. 8.

¹¹⁹ Presuda o kazni u predmetu *Todorović*, par. 81.

¹²⁰ *Ibid.*

¹²¹ *Ibid.*, par. 8.

85. Milan Simić je sedmi optuženi pred Međunarodnim sudom koji je osuđen na temelju potvrdnog izjašnjavanja o krivici. On je priznao krivicu više od četiri godine nakon svog prvog pojavljivanja, i u trenutku kad je sklopio Sporazum o izjašnjavanju o krivici, njegovo suđenje je već bilo počelo. Međutim, Pretresno vijeće napominje da jedna žrtva spomenuta u tački 4 optužnice, koja je trebala biti svjedok optužbe, do tog trenutka još uvijek nije svjedočila pred Međunarodnim sudom. U svjetlu tih faktora, potvrdno izjašnjavanje o krivici Milana Simića imaće manju težinu u postupku odmjeravanja kazne nego da je uslijedilo ranije, ili prije početka suđenja.

86. Pretresno vijeće ukazuje na ekstenzivne pripreme i modifikacije koje su poduzeli Pritvorska jedinica i Međunarodni sud kako bi udovoljili specijalnim potrebama koje proizilaze iz zdravstvenog stanja Milana Simića, uključujući svakodnevnu satelitsku video vezu između te dvije lokacije, kao što je već spomenuto. Pretresno vijeće je svjesno troškova korištenja takvih uređaja, te konstatuje da neke od tih troškova Međunarodni sud, pa tako ni međunarodna zajednica, više neće imati jer je Milan Simić priznao krivicu.

87. Pretresno vijeće, stoga, smatra da bez obzira na kasno priznavanje krivice Milana Simića, treba na određeni način honorirati činjenicu da se on potvrdno izjasnio o krivici.

88. Pitanje koje se javlja u odnosu na potvrdno izjašnjavanje o krivici jeste saradnja s tužiocem. Optužba tvrdi da, iako se “značajna saradnja s tužiocem” smatra olakšavajućom okolnošću koju Pretresno vijeće treba uzeti u obzir u skladu sa pravilom 101 (B)(ii), u ovom predmetu takve saradnje nije bilo.¹²² Optužba se poziva na činjenicu da je Milan Simić tražio i dobio garanciju Tužilaštva da ono neće iskoristiti Sporazum o izjašnjavanju o krivici kao dokaz protiv njegovih bivših saoptuženih i kao dokaz o njegovoj nesaradnji.¹²³

89. Pretresno vijeće smatra da, iako ne može honorirati saradnju Milana Simića s Tužilaštvom u njihovom predmetu protiv njegovih bivših saoptuženih, s druge strane ne može činjenicu da on nije dozvolio da se Sporazum o izjašnjavanju o krivici iskoristi protiv njegovih bivših saoptuženih uzeti u obzir kao otežavajuću okolnost. Budući da je Milan Simić bio optužen zajedno sa drugim optuženima u predmetu *Tužilac protiv Blagoja Simića i drugih* (predmet br. IT-95-T), što je mogućnost koju predviđa pravilo 48 Pravilnika, Pretresno vijeće ostaje svjesno činjenice da je Međunarodni sud osnovan da sudi pojedincima za ono za što su oni individualno krivično

¹²² Podnesak optužbe o kazni, par. 50.

¹²³ Podnesak optužbe o kazni, par. 51.

odgovorni, te da teret utvrđivanja krivične odgovornosti svakog optuženog počiva isključivo na optužbi. Pretresno vijeće, nadalje, konstatuje, da je optužba pristala na taj uslov kada je dogovarala uslove Sporazuma o izjašnjavanju o krivici, pa prema tome taj uslov ne može koristiti protiv Milana Simića u ovoj fazi.

(ii) Kajanje

90. Odbrana tvrdi da se Milan Simić kaje zbog svojih postupaka i da je izrazio kajanje ubrzo nakon što su zločini počinjeni 1992. godine, te da svoje kajanje pred Međunarodnim sudom izražava kroz svoje potvrdno izjašnjavanje o krivici. Odbrana podsjeća na činjenicu da se on vratio u zgradu osnovne škole nakon počinjenja krivičnih djela i ispričao se dvjema žrtvama, privremeno ih izveo iz zatočeničkog centra kako bi dobili hranu i čistu odjeću,¹²⁴ rekao im da je zločine počinio zbog gubitka najboljeg prijatelja,¹²⁵ te ih zamolio da prenesu njegovo izvinjenje drugim žrtvama zlostavljanja.¹²⁶

91. Optužba tvrdi da Milan Simić nije “pokazao nikakvo kajanje”.¹²⁷ Premda priznaje da je pokazao “pristojno ophođenje” prema dvjema žrtvama nakon prve epizode mučenja, optužba se usredotočuje na činjenicu da nije ponudio izvinjenje i nije se “pristojno ophodio” prema drugim žrtvama.¹²⁸ Optužba spominje kako je Milan Simić u razgovoru sa Tužilaštvom u martu 1998. godine poricao da je počinio ikakvo zlodjelo, te činjenicu da je njegov branilac vodio “ekstenzivno, detaljno, dugotrajno i pronicljivo” unakrsno ispitivanje žrtava tokom njihovog svjedočenja tumači kao dokaz da se on nije pokajao.¹²⁹

92. Kajanje se smatralo olakšavajućom okolnošću u nizu predmeta pred Međunarodnim sudom. Da bi prihvatilo kajanje kao olakšavajuću okolnost, Pretresno vijeće se mora uvjeriti da je iskazano kajanje zaista iskreno.¹³⁰

¹²⁴ Pretresno vijeće konstatuje da su dokazi iznijeti na suđenju pokazali da je bilo drugačije. Hasan Bičić je posvjedočio da mu je Milan Simić, kada ga je odveo u svoju kancelariju u zgradi opštine oko sedmicu dana nakon premlaćivanja, dopustio da nakratko ode svojoj kući. Hasan Bičić je kuću zatekao ispremetanu i opljačkanu, pa je samo obuo druge cipele. T. 2738-42. Kada je stigao u kancelariju Milana Simića, Milan Simić je rekao čovjeku koji ih je pratio da donese nešto za jelo i piće. T. 2742-43.

¹²⁵ Podnesak odbrane o odmjeravanju kazne, par. 25, citiranje T. 2742-43.

¹²⁶ T. 3141.

¹²⁷ Podnesak optužbe o kazni, par. 54.

¹²⁸ Podnesak optužbe o kazni, par. 55.

¹²⁹ Podnesak optužbe o kazni, par. 56 i 58.

¹³⁰ Presuda o kazni u predmetu Todorović, par. 89; Presuda o kazni u predmetu *Erdemović* (1998.), par. 16(iii). Presuda u predmetu *Blaškić*, par. 775; *Tužilac protiv Omara Serushaga*, predmet br. ICTR-98-39-S, Kazna, 5.

93. Pretresno vijeće odbija tvrdnje optužbe da se “ekstenzivno, detaljno, dugotrajno i pronicljivo” unakrsno ispitivanje žrtava-svjedoka od strane odbrane Milana Simića može smatrati dokazom za nepostojanje njegovog kajanja. Do trenutka kada se optuženi potvrdno izjasni o krivici, postoji pretpostavka o njegovoj nevinosti, u skladu sa članom 21 Statuta i međunarodnim dokumentima o ljudskim pravima. Optuženi uživa i druga prava i privilegije na osnovu Statuta, uključujući pravo na branioca i na ispitivanje svjedoka koji svjedoče protiv njega. Osim toga, prema “Profesionalnom kodeksu branilaca koji se pojavljuju pred Međunarodnim sudom”, “najvažnija dužnost branilaca je braniti interese svojih klijenata u mjeri u kojoj to mogu uraditi, a da pri tom ne postupaju nepošteno niti da na nepropisan način štete vršenju pravde“. Prema tome, Pretresno vijeće drži da je branilac unakrsnim ispitivanjem obavljao svoju dužnost.¹³¹ Snažna odbrana je ključna za vođenje krivičnog postupka i zaštitu prava optuženog.

94. Pretresno vijeće uzima na znanje izjavu Milana Simića na pretresu za odmjeravanje kazne u je izrazio svoje ”iskreno žaljenje i kajanje” za ono što je učinio svojim “sugrađanima i prijateljima u zgradi osnovne škole”,¹³² te činjenicu da je iskoristio priliku da “im se svima javno izvini.”¹³³ Pretresno vijeće smatra da je to izražavanje kajanja bilo iskreno. Pretresno vijeće takođe prima znanju činjenicu da se Milan Simić vratio u zgradu osnovne škole i izvinuo se dvjema žrtvama.

(iii) Individualne prilike: zdravstveno stanje Milana Simića

95. Odbrana se poziva na ljekarski nalaz koji je kao dokazni predmet A priložen Podnesku odbrane o odmjeravanju kazne u kojem, između ostalog, stoji da su povrede koje je Milan Simić zadobio takve vrste da on može očekivati kraći životni vijek bez obzira na lijekove koje prima, te da “dodatno iscrpljivanje ‘mehanizama za preživljavanje’, što je posljedica njegovog [Milan Simić] pritvora, još više skraćuje njegov životni vijek.”¹³⁴ Odbrana tvrdi da će Milan Simić trebati

februar 1999., par. 40-41; *Tužilac protiv Georgesa Ruggia*, predmet br. ICTR-97-32-I, Presuda i kazna, 1. juni 2000., par. 69-72.

¹³¹ Pretresno vijeće dalje konstatuje da unakrsno ispitivanje nije bilo u suprotnosti sa pravilom 75 (C) Pravidnika: “Pretresno vijeće, kad god je to potrebno, nadzire način ispitivanja, kako bi se izbjeglo svako maltretiranje ili zastrašivanje.”

¹³² T/2.34.

¹³³ T/2.35.

¹³⁴ Podnesak odbrane o odmjeravanju kazne, par. 45. Pretresno vijeće konstatuje da se ozljede, od kojih pati Milan Simić i koje obilježavaju njegovo sadašnje zdravstveno stanje, ne odnose na tačke optužnice za koje se izjavio da je kriv i nisu s njima ni u kakvoj vezi.

trajnu i doživotnu medicinsku njegu; da će trebati svakodnevnu pomoć oko osobne higijene, pripreme hrane, kretanja u invalidskim kolicima i premještanja iz kreveta u invalidska kolica; osim toga, fizičko i psihičko stanje Milana Simića se značajno pogoršalo tokom suđenja i njegovog boravka u pritvoru.¹³⁵

96. Optužba tvrdi da u liječničkom nalazu (dokazni predmet A) nema ocjene o tome u kojoj mjeri zatvor može utjecati na životni vijek Milana Simića, te da u nalazu nisu uzeti u obzir stvarnim uslovi u zatvoru u kojem će Milan Simić na kraju služiti kaznu.¹³⁶

97. Što se zdravstvenog stanja tiče, Pretresno vijeće je u predmetu *Kordić* konstatovalo da:

U nekim slučajevima sljedeće je bilo razmatrano kao olakšavajuće okolnosti: da je osoba dobrog karaktera i da ranije nije kažnjavana, *loše zdravlje* i mladost. Mada takvi faktori rijetko imaju važnu ulogu kao olakšavajuća okolnost u međunarodnim krivičnim djelima, mogu se pojaviti okolnosti kada je to slučaj; i ne treba smatrati da su kategorije olakšavajućih okolnosti time zatvorene. Faktori će varirati ovisno o okolnostima konkretnog predmeta, na što upućuje i izraz “individualne okolnosti” u članu 24 Statuta.¹³⁷

98. Ovo Pretresno vijeće zauzima sličan stav. Pored toga, Pretresno vijeće smatra da pitanja koja se tiču slabog zdravlja optuženog treba razmatrati kod odmjeravanja kazne. Prema tome, samo u izuzetnim okolnostima ili “rijetkim” slučajevima se slabo zdravstveno stanje smatra olakšavajućom okolnošću.

99. Pretresno vijeće je razmotrilo liječnički nalaz (dokazni predmet A), stavove branioca Milana Simića iznesene na pretresu o odmjeravanju kazne, te fizički izgled Milana Simića. Uzimajući u obzir konkretne okolnosti vezane za njegovo fizičko zdravlje, Pretresno vijeće, međutim, drži da u liječničkom nalazu (dokazni predmet A) nema indikacija o tome u kojoj mjeri bi zatvor mogao utjecati na životni vijek Milana Simića. Zdravstveno stanje koje bi eventualno jednom u budućnosti moglo uticati na njegov životni vijek, po mišljenju Pretresnog vijeća ne može automatski biti razlog za skraćivanje kazne.

100. Što se tiče pitanja zatvorskih uslova koji bi na adekvatan način udovoljili njegovim zdravstvenim potrebama, Pretresno vijeće ukazuje na “Izvještaj o Milanu Simiću”, koji je 19. juna

¹³⁵ *Ibid.*

¹³⁶ T/2. 8.

¹³⁷ *Tužilac protiv Darija Kordića i Marija Čerkeza*, predmet br. IT 95-14/2-T, Presuda, 26. februar 2001., par. 848 (citati unutar teksta ispušteni). U predmetu *Krstić*, Pretresno vijeće je prihvatilo da loše zdravstveno stanje optuženog može biti olakšavajuća okolnost. Zaključilo je, međutim: “Iako saosjećja sa tegobama koje je general

2002. godine podnio Tim McFadden, upravnik Pritvorske jedinice (dalje u tekstu: Izvještaj Pritvorske jedinice o Milanu Simiću) (dokazni predmet B uz Podnesak odbrane o kazni), u kojem stoji da bi bilo “veoma teško pronaći zatvorsku instituciju za njegov daljnji pritvor”. Pretresno vijeće ne prihvaća da pronalaženje zatvora koji bi na pravi način mogao udovoljiti zdravstvenim potrebama zatvorenika samo po sebi može uticati na kaznu. Pretresno vijeće, međutim, uzima u obzir izvještaj Pritvorske jedinice o Milanu Simiću, u kojem upravnik Pritvorske jedinice objašnjava da su zbog invaliditeta Milana Simića izvršene “potrebne pripreme kako bi se ćelija i okruženje prilagodilo invalidskim kolicima, te je instalirana specijalna oprema koja mu omogućava da preživi.” Milan Simić treba kompletnu i svakodnevnu njegu. Zbog toga Pretresno vijeće smatra neophodnim naglasiti da zatvor u koji će Milan Simić biti smješten treba da bude takav da može što više udovoljiti njegovim zdravstvenim potrebama.

101. Iako ima razumijevanja za zdravstvene komplikacije koje je Milan Simić pretrpio, te za njegovo sadašnje zdravstveno stanje, Pretresno vijeće nije uvjereno da su prikazani zdravstveni problemi takvi da opravdavaju skraćivanje kazne. Zdravstveno stanje Milana Simića ne treba uzimati kao olakšavajuću okolnost prilikom odmjeravanja kazne.

(iv) Individualne prilike, uključujući dob, karakter i porodičnu situaciju

102. Odbrana tvrdi da, prema sudskoj praksi Međunarodnog suda, kod odmjeravanja kazne treba uzeti u obzir dob i porodičnu situaciju.¹³⁸ Premda odbrana konstatuje da je Milan Simić u vrijeme počinjenja zločina imao 32 godine, ne komentira eventualni značaj tog faktora za Pretresno vijeće. Pretresno vijeće uzima na znanje činjenicu da je Milan Simić oženjen i da njegovi roditelji žive u Bosanskom Šamcu.

103. Pretresno vijeće utvrđuje da su u vrijeme počinjenja zločina dob i obrazovanje Milana Simića bili takvi da je on bio dovoljno zreo da zna kako su njegovi postupci ne samo pogrešni, već i da podliježu krivičnoj odgovornosti, te da je svjesno iskoristio ratnu situaciju da bi počinio strahovito okrutna djela protiv osoba koje je poznavao i koje se nisu mogle braniti.

Krstić, zbog zdravstvenih komplikacija, osjećao za vrijeme suđenja, Pretresno vijeće smatra da ta okolnost nije povezana sa svrhom kažnjavanja.” Presuda u predmetu *Krstić*, par. 723 (citati unutar teksta ispušteni).

¹³⁸ Podnesak odbrane o kazni, par. 30.

104. Odbrana tvrdi da je Milan Simić čovjek “dobrog karaktera”.¹³⁹ Odbrana navodi inteligenciju, obrazovanje, zaposlenje i “dobru porodicu” Milana Simića kao dokaze njegovog dobrog karaktera i te svoje tvrdnje potkrepljuje ovjerenim izjavama nekih osoba. Te osobe su pripadnici svih triju etničkih zajednica, naime Muslimani, Hrvati i Srbi, koji svjedoče da je Milan Simić bio u dobrim odnosima sa pripadnicima svih etničkih zajednica¹⁴⁰ i da njegovo ponašanje i postupanje nije bilo diskriminirajuće prirode. Osim toga, odbrana citira dijelove iz iskaza žrtava Milana Simića tokom svjedočenja pred Međunarodnim sudom, kako bi pokazala da se prije izbijanja oružanog sukoba družio s osobama iz drugih etničkih zajednica. Odbrana tvrdi da Pretresno vijeće treba uzeti u obzir ne samo ponašanje Milana Simića u vrijeme kad su počinjena krivična djela, već i njegov “ukupni karakter”.¹⁴¹

105. Pretresno vijeće ne dovodi u pitanje istinitost ovjerenih izjava, niti opise karaktera i ponašanja Milana Simića prije izbijanja oružanog sukoba koje daje odbrana. Vijeće, međutim, ne smatra da su te izjave dovoljne da pobiju činjenicu da je u vrijeme počinjenja krivičnih djela za koja je osuđen, Milan Simić pokazao diskriminirajuću namjeru. Osim toga, Pretresno vijeće smatra da se te osobine i takve individualne prilike, ako se uopšte uzmu u obzir, mogu smatrati samo otežavajućim, a ne olakšavajućim okolnostima. Posjedovanje takvih karakternih osobina Pretresno vijeće ne smatra olakšavajućom okolnošću kod počinjenja krivičnog djela mučenja.

(v) Dobrovoljna predaja Međunarodnom sudu

106. Odbrana tvrdi da činjenica da se Milan Simić dobrovoljno predao Međunarodnom sudu predstavlja olakšavajuću okolnost.¹⁴² Odbrana, nadalje, tvrdi da je Milan Simić prvi optuženi koji se dobrovoljno predao Međunarodnom sudu i da u to vrijeme Republika Srpska, “njegova domovina”, nije imala isti nivo saradnje sa Međunarodnim sudom koji ima danas. Odbrana tvrdi da je dobrovoljna predaja Milana Simića poslužila kao presedan za buduće predaje i veću saradnju.¹⁴³

107. Pretresno vijeće drži da dobrovoljna predaja Milana Simića predstavlja olakšavajuću okolnost. Pretresno vijeće naročito uvažava to da je predaja Milana Simića mogla uticati na način

¹³⁹ Podnesak odbrane o kazni, par. 31, dokazni predmet E-L.

¹⁴⁰ Šest od osam ovjerenih izjava dali su bosanski Srbi, dok je jednu dao bosanski Musliman, a jednu bosanski Hrvat.

¹⁴¹ T/2.47.

¹⁴² Podnesak odbrane o kazni, par. 52, citiranje presude u predmetu *Blaškić*, par. 773.

¹⁴³ Podnesak odbrane o kazni, par. 52.

na koji su službene osobe i obični građani u Republici Srpskoj doživljavali Međunarodni sud u vrijeme kad su se odnosi između Međunarodnog suda i Republike Srpske počeli pomicati od nesaradnje prema ograničenoj saradnji.¹⁴⁴ Pored toga, u slučajevima dobrovoljne predaje, nema potrebe za angažovanjem snaga SFOR-a ili drugih državnih organa radi izvršenja potencijalno opasne operacije hapšenja kako bi se osigurao dolazak optuženih pred Međunarodni sud. I na kraju, dobrovoljna predaja optuženog ukazuje na opšti duh saradnje optuženog sa Međunarodnim sudom, kakva je, kako je Pretresno vijeće utvrdilo, postojala tokom cijelog postupka. U skladu s tim, Pretresno vijeće smatra da dobrovoljna predaja Milana Simića Međunarodnom sudu predstavlja olakšavajuću okolnost.

(vi) Prethodno nekažnjavanje

108. Odbrana tvrdi da prethodno nekažnjavanje u slučaju Milana Simića treba predstavljati olakšavajuću okolnost.¹⁴⁵ Pretresno vijeće prihvata dokazni predmet C (izvještaj ambasade Bosne i Hercegovine), koji potvrđuje istinitost informacije da Milan Simić nije prethodno kažnjavan za krivična djela u Bosni i Hercegovini. Pretresno vijeće nepostojanje krivičnog dosjea Milana Simića smatra olakšavajućom okolnošću, premda ne i značajnom olakšavajućom okolnošću.

(vii) Ponašanje u Pritvorskoj jedinici i opšti stav prema postupku

109. Odbrana tvrdi da je Milan Simić pokazao “odlično ponašanje” tokom pritvora u Pritvorskoj jedinici, te da bi potkrijepila tu tvrdnju, citira izvještaj Pritvorske jedinice o Milanu Simiću (dokazni predmet B).¹⁴⁶

110. Pretresno vijeće uzima u obzir izvještaj g. McFaddena u kojem stoji da se “g. Simić sve vrijeme veoma dobro ponaša i uprkos svojoj invalidnosti kooperativan u odnosu s osobljem i ne žali se.” Pretresno vijeće smatra da je Milan Simić bio kooperativan tokom cijelog postupka i

¹⁴⁴ *Vidi*, npr. Četvrti godišnji izvještaj Međunarodnog suda, A/52/375 – S/1997/729, 18. septembar 1997., par. 183-189 o saradnji Republike Srpske sa Međunarodnim sudom. “Dva entiteta u Bosni i Hercegovini – Federacija Bosne i Hercegovine i Republika Srpska – i Savezna Republika Jugoslavija učinile su malo ili ništa na polju saradnje s Međunarodnim sudom – nisu niti donijele zakone, niti uhapsile ijednog optuženog. Štaviše, Republika Srpska i Savezna Republika Jugoslavija ne priznaju svoju dužnost da uhapsu i izruče Hagu optužene osobe. One glatko odbijaju svaku saradnju oko izručivanja optuženih.” par. 183. Vidi Peti godišnji izvještaj Međunarodnog suda, A/53/219 – S/1998/737, 10. august 1998., par. 215 i 222 o boljoj saradnji Republike Srpske s Međunarodnim sudom. Pretresno vijeće, takođe, podsjeća da je glavni tužilac predaju Milana Simića nazvao “značajnom”, saopštenje za štampu datirano 14. februara 1998., CC/PIO/290-E.

¹⁴⁵ Podnesak odbrane o kazni, par. 53.

¹⁴⁶ Podnesak odbrane o kazni, par. 54.

posebno naglašava njegov pristanak da prati postupak putem satelitske video veze iz Pritvorske jedinice, što je omogućilo veću efikasnost suđenja.

111. Pretresno vijeće drži da takva kooperativnost predstavlja saradnju i sa Pretresnim vijećem i sa Tužilaštvom. Premda optužba tvrdi da Milan Simić ne saraduje jer je odbio svjedočiti protiv svojih bivših saoptuženih, Pretresno vijeće smatra da se saradnja ne smije tumačiti usko i jednostrano. Nasuprot tome, smatra se da saradnja s Tužilaštvom postoji kada optuženi svojim postupcima olakšava pravovremeno iznošenje dokaza optužbe, što je bio slučaj kada je Milan Simić pristao da se služi satelitskom video vezom i time se odrekao prava da bude prisutan na suđenju koje garantuje član 21(4)(d) Statuta.¹⁴⁷

112. Pretresno vijeće drži da je ponašanje Milana Simića u Pritvorskoj jedinici i njegova opšta saradnja s Pretresnim vijećem i Tužilaštvom tokom postupka koji se protiv njega vodi olakšavajuća okolnost.

¹⁴⁷ Pretresno vijeće u predmetu *Krstić* je u kontekstu rasprave o olakšavajućim okolnostima nakon počinjenja krivičnih djela zaključilo: “od naročite je važnosti ponašanje optuženog tokom postupka koji je protiv njega pokrenut.” Činjenica da optuženi saraduje sa Sudom može, stoga, predstavljati olakšavajuću okolnost “pod uslovom da je to učinio svjesno i iskreno.” Presuda u predmetu *Krstić*, par. 715. *Vidi* takođe, presudu u predmetu *Krnojelac*, par. 520.

III. ODMJERAVANJE KAZNE PRETRESNOG VIJEĆA

113. Pretresno vijeće je uzelo u obzir i ocijenilo cjelokupnu krivicu Milana Simića i sve konkretne okolnosti predmeta. Razmotrivši pismene i usmene podneske optužbe i odbrane, Pretresno vijeće drži da su slijedeće okolnosti dokazane kao otežavajuće van razumne sumnje: okolnosti u okviru kojih su krivična djela počinjena, službeni položaj Milana Simića, ranjivost žrtvi i diskriminirajuća namjera Milana Simića. Pretresno vijeće je uvjeren da su priznavanje krivice Milana Simića i izražavanje kajanja, njegova dobrovoljna predaja, nepostojanje prethodnog krivičnog dosjea i njegovo ponašanje u Pritvorskoj jedinici, te odnos prema postupku, okolnosti koje se procjenom vjerovatnoće mogu smatrati olakšavajućim okolnostima. Odmjeravajući kaznu Milanu Simiću, Pretresno vijeće je uzelo u obzir opštu praksu u vezi sa zatvorskim kaznama u bivšoj Jugoslaviji. Pretresno vijeće je takođe uzelo u obzir potrebu da kazna odražava relativnu važnost uloge Milana Simića u širem kontekstu sukoba u bivšoj Jugoslaviji.¹⁴⁸

114. Pretresno vijeće je svjesno koliko je važno da postoji konzistentnost u odmjerenju kazni Međunarodnog suda u predmetima u kojima su okolnosti značajno slične. Žalbeno vijeće u predmetu *Kupreškić* donijelo je odluku da Pretresno vijeće “nema nikakvu obavezu da slučaj jednog optuženog poredi sa slučajem nekog drugog optuženog.”¹⁴⁹ Žalbeno vijeće se prethodno složilo da premda “treba da se očekuje da dva optužena osuđena za slična krivična djela u sličnim okolnostima u praksi neće dobiti suviše različite kazne, razlike su često značajnije od sličnosti tako da olakšavajući i otežavajući faktori diktiraju različite ishode.”¹⁵⁰ Pretresno vijeće konstatuje da za sada ne postoji neki raspon ili određena pravilnost u izricanju kazni osobama kod kojih bi okolnosti uglavnom bile slične okolnostima Milana Simića i koje su počinile krivično djelo mučenja kao zločin protiv čovječnosti u značajno sličnim okolnostima.

115. Milan Simić je bio viši javni funkcioner u Bosanskom Šamcu i počinio je krivična djela mučenja u zgradi osnovne škole dok je bio na funkciji predsjednika Izvršnog odbora opštine.

¹⁴⁸ Prvostepena presuda u predmetu *Krnojelac*, par. 509; Presuda po žalbi u predmetu *Čelebići*, par. 847; Drugostepena presuda o kazni u predmetu *Tadić*, par. 55.

¹⁴⁹ Presuda po žalbi u predmetu *Kupreškić*, par. 443.

¹⁵⁰ Presuda po žalbi u predmetu *Čelebići*, par. 719. *Vidi*, takođe, Presudu po žalbi u predmetu *Furundžija*, par. 250 i Presudu po žalbi u predmetu *Jelisić*, par. 101.

Premda je Milan Simić imao višu funkciju u Bosanskom Šamcu, Pretresno vijeće se nije uvjerilo da je imao bilo kakvu značajniju ulogu u širem kontekstu sukoba u bivšoj Jugoslaviji. Međutim, Milan Simić je odgovoran sa posebno teška krivična djela protiv osoba koje su bile ranjive. Njegovo ponašanje, i nanošenje teške boli i patnje grubim premlaćivanjem i drugim okrutnim postupcima koje je iz njega proizašlo, zaista treba najoštrije osuditi. U normalnim okolnostima bi i dugotrajna zatvorska kazna, čak i doživotna, bila primjerena.

116. Pravilo 101 Pravilnika utvrđuje faktore koje je Pretresno vijeće obavezno uzeti u razmatranje kod određivanja kazne. Spisak tih faktora sadržan je u odredbi tog pravila, no on ni u kom slučaju nije konačan, što potvrđuje izraz “kao i faktori kao što su”. Pretresno vijeće je u prethodnom dijelu teksta raspravilo pitanje zdravstvenog stanja Milana Simića i konstatovalo da je on, kao paraplegičar, osuđen na invalidska kolica i treba konstantnu zdravstvenu njegu, uključujući cjelodnevnu pomoć kod neophodnih svakodnevnih aktivnosti. Premda je Pretresno vijeće zaključilo da takvo stanje ne predstavlja olakšavajuću okolnost kod odmjeravanja kazne za Milana Simića, njegovo fizičko stanje se ne može ignorisati. Pretresno vijeće konstatuje da u povijesti Međunarodnog suda nije bilo optuženog sa sličnim zdravstvenim stanjem. To stanje predstavlja izuzetnu okolnost koja iz humanih razloga obavezuje ovo Pretresno vijeće da prihvati činjenicu da zdravstveno stanje Milana Simića kod odmjeravanja kazne treba uzeti kao izuzetnu okolnost. U skladu s tim, izriče se kraća zatvorska kazna od one koju bi Milan Simić inače dobio. To ne znači da se optuženom sličnog zdravstvenog stanja ne može izreći duža zatvorska kazna. Naprotiv, svaki predmet treba promatrati na osnovu njegovih izuzetnih okolnosti.

117. Prema Sporazumu o izjašnjavanju o krivici, strane su zajednički predložile kaznu od “najmanje tri (3) godine i najviše pet (5) godina,”¹⁵¹ u skladu sa pravilom 62 *ter* (A)(ii) Pravilnika. Strane ispravno shvataju da u skladu sa pravilom 62 *ter* (B) Pretresno vijeće Sporazum o kazni sklopljen između strana “ne obavezuje”, te da ono može izreći svaku kaznu, koju smatra prikladnom, uključujući i doživotnu. Osim toga, Milan Simić se izričito odrekao prava da se žali na utvrđenje krivice ili na bilo koja pitanja koja se odnose na odmjeravanje kazne “ako je izrečena kazna unutar raspona oko kojeg su se strane sporazumjele.”¹⁵²

¹⁵¹ Sporazum o izjašnjavanju o krivici, par. 7.

¹⁵² Sporazum o izjašnjavanju o krivici, par. 11(h).

118. Odbrana tvrdi da su “strogi uslovi” određeni Milanu Simiću za vrijeme dok je bio na privremenoj slobodi,¹⁵³ njegova invalidnost i dužina njegovog privremenog puštanja na slobodu “značajno ograničili njegovu ličnu slobodu” i predstavljali “svojevrsan pritvor.”¹⁵⁴ Na pretresu o odmjeravanju kazne, optužba je uložila prigovor na tu tvrdnju, tvrdeći da uslovi privremenog puštanja na slobodu Milana Simića nisu uporedivi s “kućnim pritvorom” i da je on mogao izlaziti iz svoje kuće, te da period privremene slobode, prema pravilu 101(C) nije predviđen kao vrijeme koje bi optuženom trebalo uračunati u izdržavanje kazne.¹⁵⁵

119. Pretresno vijeće ne smatra da su uslovi privremenog boravka na slobodi Milana Simića imali obilježje “kućnog pritvora”, već su mu, naprotiv, omogućili da se do početka suđenja vrati svojoj porodici i svom kraju. Milan Simić je mogao izlaziti iz kuće, premda uz određena ograničenja. Privremeno puštanje na slobodu u takvim uslovima ne može se smatrati “svojevrstnim pritvorom”. Prema tome, Milanu Simiću se ne uračunava vrijeme koje je proveo van Pritvorske jedinice dok je bio privremeno pušten na slobodu do početka suđenja.

120. U skladu sa pravilom 87(C) Pravilnika, Pretresno vijeće ima diskreciono pravo da izrekne odvojene kazne za višestruke osuđujuće presude, te da odredi da li će se one izdržavati istovremeno ili jedna za drugom. Temeljni princip na kojem počiva ova odredba jeste želja da se osigura da kazna koja se optuženom izriče odražava ukupnost njegovog kriminalnog ponašanja.¹⁵⁶ U ovom konkretnom predmetu, Pretresno vijeće smatra da je primjereno izreći kaznu po svakoj od osuđujućih presuda.

121. Milan Simić se nalazi u Pritvorskoj jedinici od 14. februara 1998., kada se dobrovoljno predao Međunarodnom sudu, izuzev perioda kada je boravio na privremenoj slobodi i nalazio se u Bosanskom Šamcu, i to od 26. marta 1998. do 7. juna 1999. i od 7. juna 2000. do 13. augusta 2001. godine. U skladu sa pravilom 101(C), on ima pravo na uračunavanje vremena koje je proveo u pritvoru, što iznosi 835 dana. U skladu sa pravilom 102 (A), kazna počinje teći od današnjeg dana.

¹⁵³ Uslovi privremenog puštanja na slobodu Milana Simića uključivali su, između ostalog, nalog da ostane na području opštine Bosanski Šamac; da se svakodnevno javlja lokalnoj policiji; i da ne stupa u kontakt i ne vrši pritisak na bilo koju osobu koja će svjedočiti u njegovom predmetu.

¹⁵⁴ Podnesak odbrane o kazni, par. 56.

¹⁵⁵ T/2.5-6.

¹⁵⁶ Presuda po žalbi u predmetu *Čelebići*, par. 771.

IV. DISPOZITIV

122. Iz gore navedenih razloga, razmotrivši argumente koje su iznijele strane, dokaze iznesene na pretresu za odmjeravanje kazne, Statut i Pravilnik Međunarodnog suda, ocijenivši otežavajuće i olakšavajuće okolnosti i uzevši u obzir opštu praksu u vezi sa zatvorskim kaznama u bivšoj Jugoslaviji, **PRETRESNO VIJEĆE IZRIČE KAZNU** Milanu Simiću u trajanju od **5 godina** zatvora po tački 4 i **5 godina** zatvora po tački 7, te **NALAŽE** da se kazne služe istovremeno. Pretresno vijeće **UTVRĐUJE** da se optuženom u kaznu koju izriče Pretresno vijeće uračunava 835 dana pritvora, računajući od dana izricanja ove presude o kazni.

123. U skladu sa pravilom 103(C) Pravilnika, Milan Simić ostaje u pritvoru Međunarodnog suda dok se ne izvrše pripreme za njegov transfer u državu u kojoj će izdržavati kaznu.

124. U skladu sa pravilom 104, Pretresno vijeće traži da se Sekretarijat Međunarodnog suda pobrine, u mjeri u kojoj je to moguće, da zatvorska ustanova u kojoj će Milan Simić služiti kaznu bude u mogućnosti odgovoriti na njegove zdravstvene potrebe.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu se mjerodavnim smatra engleski tekst.

/potpisano/

Florence Ndepele Mwachande Mumba,
predsjedavajući sudija

/potpisano/

Sharon A. Williams

/potpisano/

Per-Johan Lindholm